Ազգ
Azg
armenian daily

Օգոստոս 3
Երեքշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիւ 146 (397)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Լիբանան

Փախստականները վերադառնում են Հարավլիբանան

Շաբաթ գիշեր ռմբակոծությունները դադարեցին հարավային գյուղերի ու խաղաղների վրա, եւ անմիջապես հետո Բեյրութ եւ Սայդա ապաստանած փախստականները սկսեցին վերադառնալ իրենց գյուղերն ու ավանները, հաճախ դրանք լրիվ կամ մասնակի կործանված գտնելու: Մեկ շաբաթ տեւած կատաղի ռմբակոծությունից հետո, Մ. Նահանգների կողմից միջնորդավորված բանակցությունների շնորհիվ, Իսրայելն ու Հըզբոլլահ կազմակերպությունը անդաստոն հրադադար էին հաստատել: Ու թեեւ իրանամետ կազմակերպության ղեկավար Հասան Նասրալլահ երեկ հայտարարեց, թե իր զինյալները նպատակ չունեն մինչեւ իսրայելական բանակի հարավային Լիբանանից հեռանալը դադարեցնել Իսրայելի հրթիռակոծումը, սակայն երեկ արդեն լիբանանյան բանակային զորամիավորումները սկսեցին տեղավորվել «տաք» գոտիներում, հատկապես Տիրոսի եւ հարակից վայրերում, որտեղ նախապես տիրություն էին անում Հըզբոլլահի զինյալները: Բարենպաստ, կտրուկ փոփոխության պատճառը հավանաբար Մ. Նահանգների պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերի այցն է տարածաշրջան: Արդարեւ, պետքարտուղարը երեկ ժամանեց Եգիպտոս, որի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի հետ հանդիպում ունեցավ Ալեքսանդրիա նավահանգստում: Հանդիպումից հետո նրանք հայտարարեցին, թե հարավային Լիբանանում վերջերս տիրող վիճակը անցյալի էջ պետք է դառնա եւ ոչ մի կերպ չվտանգի արաբ-իսրայելական խոսակցությունների ապագան: Եգիպտոսից հետո Քրիստոֆերը կայցելի Սիրիա, այնուհետեւ Հորդանան եւ Իսրայել, ու թերեւս նաեւ Լիբանան:

Իզեթբեգովիչը սպառնում է լքել բանակցությունները

Մինչ Ժնեւում երեկ շարունակվում էին եռակողմ բանակցությունները Բոսնիայի ապագա կարգավիճակի շուրջ, ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերը հայտարարեցին, թե սերբերը գրավել են մայրաքաղաքի վրա իշխող վերջին բարձունքը, հրդեհելով լանջերին գտնվող 10 գյուղ, ինչը ստիպեց իսլամների ղեկավար Ալիա Իզեթբեգովիչին սպառնալու, որ կլքի ժնեւյան հանդիպումը: Սերբերը գրավել են նաեւ Սարաեւոյի ռադիոհեռուստակայանի աշտարակը: Բրյուսելում երեկ ժողով գումարելով, ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների դեսպանները քննարկեցին սերբերին զսպելու օդային հարվածներ հասցնելու ամերիկյան առաջարկը: Ֆրանսիայի ներկայացուցիչը կտրականապես դեմ գնաց այդ առաջարկին, փոխարենը պահանջելով օգնել ժնեւյան հանդիպման հաջողությանը: Իսկ Մ. Նահանգների ներկայացուցիչը, որը նախապես ավելի մարտական էր տրամադրված նույնիսկ դաշնակիցներից անկախ օդում օգտագործելու վերաբերյալ, ավելի մեղմ դիրքորոշում հանդես բերեց:

Ռուս զորքը հարվածում է եւ սպառնում

Տաջիկստանում գտնվող ռուսական զորքը հարձակում գործեց իսլամական ապստամբ ուժերի բազմաթիվ հենակետերի վրա եւ առնվազն 100 հոգու սպանելով, մնացյալներից շատերին դուրս քշեց դեպի Աֆղանստան: Ռուսական բանակի սպայակազմի անդամներից մեկը հայտարարեց, թե բանակը պատրաստ է նորանոր հարվածներ հասցնել ապստամբներին նույնիսկ Աֆղանստանի ներսում, այդ մասին նախազգուշացնելով աֆղանական սահմանամերձ շրջանների բնակիչներին: Քաբուլի կառավարությունը երեկ բուռն բողոք ներկայացրեց կանխավարձ լիչ հարվածների մասին ռուսական սպառնալիքի կապակցությամբ, մի անգամ եւս ոլորելով, թե Աֆղանստանի տարածքում զինված տաջիկներ չկան:

Թագավորի եղբայրը կնստի Բելգիայի գահին

Շաբաթ օրը Իսպանիայի առանձնատներից մեկում, որտեղ հանգստանում էր Ֆաբիոլա թագուհու հետ, սրտի կաթվածի հետեւանքով մահացավ Բելգիայի թագավոր Բոդուենը, 62 տարեկան հասակում, 42 տարի երկրի գահին նստելուց հետո: Եւ քանի որ հանգուցյալ թագավորը զավակ չուներ, Բելգիայի կառավարությունը նույն գիշերն իսկ արտահերթ նիստ գումարելով որոշեց գահ բարձրացնել ոչ թե Բոդուենի եղբորորդուն՝ Ֆիլիպ իշխանին, ինչպես սպասվում էր, այլ հանգուցյալի եղբորը՝ 59 ամյա Ալբեր իշխանին, նկատի ունենալով վերջինիս փորձառությունը դիվանագիտության եւ տնտեսության ղեկավարման ասպարեզում: ■

Կարգավորում

Հայաստանի ԱԳՆ-ի՝ հայտարարությունը

Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը երեկ հրապարակեց մի հայտարարություն, ուր մասնավորապես ասվում է.

«Նախարարությունը գնահատում է միջազգային հանրության, մասնավորապես ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի շարունակվող հետաքրքրությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ լուծման նկատմամբ: Հակամարտության կողմերի միջեւ վստահության պակասը, Բաքվի իշխանությունների ներքին վիճակի անդրադարձը ռազմական իրադրության վրա, տարածաշրջանի տարբեր երկրների շահերի տարբերությունները եւ շրջափակումների կուտակված հետեւանքները հանգեցրին տարածաշրջանում ռազմական գործողությունների վերջին էսկալացիային: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 853 բանաձեւն այս իմաստով կարեւոր քայլ է կայուն զինադադարի հաստատման խոչընդոտների վերացման ուղղությամբ: ՀՀ ԱԳՆ-ն ողջունում է հատկապես ուղղակի շփումների խրախուսանքը բանաձեւի մեջ, ինչը, մեր գնահատմամբ, զորակցության դրսեւորում է Բաքու-Ստեփանակերտ երկխոսության հանդեպ: ԵԱՀԽ-ի կողմից ուղղակի կապերը սատարելու պարագայում դրանք կարող են վերածվել կայուն զինադադարի եւ ռազմական գործողությունների դադարեցման հասնելու առավել գործնական միջոցի: ՄԱԿ-ի 853 բանաձեւի մեջ կարեւոր ենք նկատում նաեւ խաղաղացիական անձանց վրա հարձակումների եւ բնակավայրերի գնդակոծությունների ու հրետակոծումների դատապարտումը, որ վստահաբար վերաբերում է Ադրբեջանի կողմից Կապանի, Վարդենիսի, Ստեփանակերտի դեմ իրականացված գործողություններին: ՀՀ ԱԳՆ-ն բոլոր կողմերին կոչում է հետեւել Հայաստանի օրինակին՝ բաց հայտարարելով իրենց տարածքներով անցնող ճանապարհները: Հայաստանն իր խոր մտահոգությունն է հայտնում ՄԱԿ-ի 853 բանաձեւի այն կետի առնչությամբ, որը փորձում է կանխորոշել Մինսկի խորհրդաժողովի արդյունքները: Հայաստանը հույս է հայտնում, որ այսուհետեւ միջազգային հանրությունը, ըմբռնելով Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի կյանքի եւ անվտանգության առջեւ ծառացած սպառնալիքները, ավելի հավասարակշռված դիրքորոշում կցուցաբերի հարցերի նկատմամբ: Հայաստանը բոլոր կողմերին կոչ է ուղղում հեռու մնալու ռազմական գործողություններից ու սադրանքներից եւ շարունակում է հավատալ, որ հարցի կարգավորման լավագույն ասպարեզը մնում է ՄԱԿ-ի զորակցությամբ ԵԱՀԽ-ի Մինսկի գործընթացը»: ■

Վրաստանն անցավ կուպոնի: Ի հետեւումն Ռուսաստանում հին եւ նոր ռուբլիների ստեղծած հայտնի վիճակի, Վրաստանը երեկվանից շրջանառության մեջ դրեց կուպոնները, որոնք սկսեցին օգտագործել 1993թ. ռուբլու հետ զուգահեռաբար, առաջին «ավելի լավ» օրերի վերապահելով ազգային դրամանիշը՝ լարիին: Այնուհանդերձ, դրանից ռուբլու ստեղծած տենդը չմարեց Վրաստանում, որտեղ երեկ խառնաշփոթ էր տիրում: Այդ է պատճառը, որ վրացիք երեկ նույնպես պարկերով ռուբլի բերեցին Հայաստան եւ «ներկայանալով» Շահումյանի անվան հրապարակը, որին երեւի այսուհետեւ տրվի «դոլլարի հրապարակ» անունը, փորձեցին դրանք փոխել ամերիկյան դրամանիշի հետ, արհեստականորեն բարձրացնելով վերջինիս գինը: Բարեբախտաբար, տեղական շուկայի պահապան մեր դոլլարչիները զգոն գտնվեցին եւ առիթ չտվեցին «արտաքին» միջամտության:

ԼՂՀ

ՅՈԹՆՕՐՅԱ ՀՐԱԴԱԴԱՐԸ ԽԱԽՏՎԵՑ

Ադրբեջանցիները հրետակոծում են Աղդամը

Հրադադարը, որ հաստատվել էր Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ներկայացուցիչների պայմանավորվածության արդյունքում, անցած շաբաթ եւ կիրակի օրերին խախտվեց: Մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ Ստեփանակերտից հաղորդեց, որ ըստ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի, հուլիսի 31-ին Ֆիզուլու շրջանի հենակետերից ուժգին հրթիռահրետակոծության են ենթարկվել Հադրութի եւ Մարտունու շրջանների սահմանամերձ գյուղերը: Այնուհետեւ ադրբեջանական բանակի ստորաբաժանումները, անցնելով հարձակման, փորձել են ճեղքել հայկական պաշտպանական դիրքերը Հադրութի հյուսիսարեւելյան շրջանում: Ծավալված թեժ մարտերի արդյունքում հակամարտող կողմերը կրել են կենդանի ուժի կորուստներ: Նախնական տվյալների համաձայն, հայկական կողմից զոհվել է երկու, վիրավորվել վեց ազատամարտիկ: Հարձակումը ձախողվելուց հետո ադրբեջանցիները նահանջել են նախկին դիրքերը: Իսկ օգոստոսի 1-ի երեկոյան եւ լույս 2-ի գիշերը Միրբաշիրի շրջանում տեղաբաշխված հեռահար հրետանուց հրետակոծվել է Մարտակերտի շրջանի Վանք գյուղը: Հայկական ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների: Նույն ժամանակահատվածում Ֆիզուլու ռազմական հենակետերից կրկին հրետակոծվել են Մարտունու եւ Հադրութի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Հրետանային նախապատրաստությունից հետո ադրբեջանական բանակը հերթական անգամ փորձել է առաջանալ Հադրութի ուղղությամբ, սակայն այս անգամ եւս Ղարաբաղի զինված ուժերը հակառակորդին ստիպել են նահանջել: Միեւնույն ժամանակ, ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, օգոստոսի լույս 2-ի գիշերը Ադրբեջանի Աղջաբեդիի շրջանից զանգվածային հրթիռակոծության է ենթարկվել Աղդամ քաղաքը, որի հետեւանքով եղել են մեծ ավերածություններ, հանդվել են քաղաքի մի շարք արդյունաբերական ձեռնարկություններ եւ բնակելի տներ:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, օգոստոսի 1-ին զրահամեքենաներից եւ «Գրադ» կայանքներից գնդակոծվել են Հայաստանի Տավուշի շրջանի Մովսես եւ Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղերը: Միաժամանակ հրետակոծվել է նաեւ Մեղրիի շրջանի իշխող բարձունքներից մեկը: Տուժածներ չեն եղել, հայկական կողմը միշտ պացել է պատասխան կրակ:

«Ազգ»

Թեժ կետ

Սպանվել է Վիկտոր Պոլյանիչկոն

Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի արտակարգ դրության շրջանում ժամանակավոր վարչակազմի ղեկավար Վիկտոր Պոլյանիչկոն կիրակի օրը, մոտավորապես ժամը 17-ին սպանվել է Հյուսիսային Օսիայի մայրաքաղաք Վլադիկավկազի արվարձանում գտնվող Յուժնի ավանից 1,5 կմ հեռու, թաքստոցից արձակված կրակոցի հետեւանքով:

Հյուսիսային Օսիայի անվտանգության նախարարության տվյալների համաձայն, Պոլյանիչկոյի մեքենան, ինչպես նաեւ նրան ուղեկցող անձանց ավտոմոբիլը դիմահար գնդակոծվել են: Բացի Պոլյանիչկոյից, զոհվել են Վլադիկավկազի կայազորի պետ, գեներալ-մայոր Անատոլի Կոռեցկին եւ ավագ լեյտենանտ Վիկտոր Կուզնեցովը: Եւս երեք մարդ վիրավորվել է, նրանցից մեկի վիճակը շատ ծանր է:

Ավտոմեքենաների գնդակոծությունից հետո հարձակվողները, որոնք երեք են եղել, փախել են դեպի Ինգուշիա:

Ինգուշիայի նախագահ Ռուսլան Աուշեւը ժամանակավոր վարչակազմի ղեկավարի սպանության համար մեղադրել է այն ուժերին, որոնք «չեն ուզում, որ ինգուշ փախստականները վերադառնան Հյուսիսային Օսիայի տարածքում գտնվող իրենց տները»: Երկուշաբթի օրը ԻՏԱՌ-ին տված հարցազրույցում Աուշեւը հայտարարեց, թե «դա ներքաղաքական սադրանք է, որը վկայում է, որ փախստականների եւ անհետ կորածների խնդրի լուծման փորձ անող բոլոր անձանց վտանգ է սպառնում»: Նախագահը վստահ հայտնեց, որ դա «պատվերով սպանություն է»: Նա հայտնեց, որ հենց երկուշաբթի օրը Վիկտոր Պոլյանիչկոն պետք է այցելեր այն չորս գյուղերը, որ պետք է վերադառնային ինգուշ փախստականները:

Լույս երկուշաբթի գիշերը Վլադիկավկազ են թռել Ռուսաստանի գլխավոր դատախազության մի խումբ քննիչներ, գլխավոր դատախազի առաջին տեղակալ Եվգենի Լիսովի գլխավորությամբ: Նրանք պետք է հետաքննեն սպանությունների գործը:

ԻՖ

Ադրբեջան

Էլչիբեյը շնորհակալ է

Աբուլֆազ Էլչիբեյը ՄԱԿ-ին շնորհակալություն է հայտնել Անվտանգության խորհրդի բանաձեւի ընդունման համար: Օգոստոսի 1-ին Բուտրոս Ղալիին ուղարկած նամակում նախագահն ընդգծում է, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը Ադրբեջանում եւ Հայաստանում ժողովրդավարացման եւ շուկայացման կասեցման գլխավոր գործոնն է: Էլչիբեյը հավաստել է Ադրբեջանի վճռականությունը կարգավորել հակամարտությունը ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի սկզբունքների հիման վրա: Նույն օրը նա նամակ է ուղարկել Բիլ Քլինթոնին, շնորհակալություն հայտնելով «ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում հայերի ներքական ագրեսիայի հարցի քննարկման ժամանակ Վաշինգտոնի բռնած սկզբունքային դիրքի համար»: Էլչիբեյի կարծիքով, հակամարտությունը ձգձգվում է այն պատճառով, որ մինչեւ օրս ագրեսորը իր անունով չի կոչվել եւ նրա նկատմամբ միջազգային ընկերակցության պատժամիջոցներ չեն ձեռնարկվել:

ԻՖ

Վրաստան

Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն գտնում է, որ երբ իր հրաժարականը «օգնի Վրաստանում բախման կանխմանը», ապա ինքը դրան դեմ չի լինի: Ազգային ռադիոյին ուրբաթ երեկոյան տված հարցազրույցում մեկնաբանելով զինվորականների ջոկատի Սենակի քաղաք մտնելը, նա հայտարարեց, թե ինքը չի կարող «հրամայել, որ վրացին կրակի վրացու դեմ»:

«Ես չեմ կառչում իշխանությանը: Երբ ժողովուրդը պաշտպանի նրանց, ես վաղը եւեթ հրաժարական կտամ: Ես դեմ եմ նոր առճակատմանը, այս հարցը պետք է լուծել հաշտությամբ», ասաց Վրաստանի ղեկավարը:

Մինչդեռ հուլիսի 30-ին Սենակի մտած զինվորականների ջոկատը պա-

Շեւարդնաձեն հրաժարական կտա, եթե դա «օգնի բախումների կանխմանը»

հանջել է Վրաստանի ղեկավարության փոփոխում եւ այդ շրջանից հատուկ ստորաբաժանումների դուրս բերում: Վրաստանի արեւմուտքում գտնվող այդ շրջանի բնակչության մի մասը պաշտպանում է նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիային: Քաղաքում գտնվող հատուկ ջոկատը պաշտպանում է ռազմական օդանավակայանը:

Շեւարդնաձեն ափսոսանք հայտնեց, որ Աբխազիայի հակամարտության գոտում հրադադարի համաձայնագրի ստորագրումը հանգեցրել է Վրաստանում խայտաբղետ ուժերի ակտիվացմանը: Նա ասաց, որ Փոթի-Թբիլիսի կարեւորագույն երկաթգծի անվտանգության որեւէ երաշխիք չկա:

«Երբ սպառնալիքի տակ հայտնվի այդ մայրուղին, ապա մենք ստիպված կլինենք այն պաշտպանել բոլոր միջոցներով, նույնիսկ Աբխազիայից զորքեր դուրս բերել եւ երթեւեկությունը վերականգնել», ասաց Շեւարդնաձեն:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ինքը խիստ միջոցներ կձեռնարկի՞ արդյոք երկրում կարգ ու կանոն հաստատելու համար, Շեւարդնաձեն հայտարարեց, որ բոլոր խնդիրների լուծման բանալին Աբխազիայի պատերազմի դադարեցումն է:

ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության օգոստոսի 2-ի նիստը ամբողջովին նվիրված էր ՀՀ Սահմանադրության ՌԱԿ տարբերակի նախագծի քննարկմանը:

Հանդես գալով հեղինակային խմբի անունից, վարչության անդամ Վիգեն Խաչատրյանը նշեց, թե նախորդ՝ հուլիսի 21-ի նիստում Սահմանադրության քննարկման ժամանակ արված դիտողությունները և առաջարկությունները հաշվի առնելով և նախագծում համապատասխան փոփոխություններ կատարելուց հետո, հեղինակային խումբը ներկայացնում է վերջնական տարբերակը, որը նաև լեզվական վերախմբագրման է ենթարկվել: Այնուհետև նա առանձնացրեց այն հոդվածները, որոնք ընդգրկում և հաստատում են ժողովրդավարության և ազատականության, ինչպես նաև այն գաղափարները, որոնք իրենց ձևակերպումներով նոր ձևով են կարգավորում Հայաստանի Հանրապետության նախագահի, ՀՀ Ազգային խորհրդի, ՀՀ կառավարության փոխհարաբերությունները, տարածքային իշխանությունների տարանջատումը, նրանց հակակշռային իրավունքը:

Նա հայտնեց նաև, թե հեղինակների կարծիքով նախագիծը որպես այլընտրանքային տարբերակ պատրաստ է հասարակական լայն քննարկման համար:

Հրավիրված իրավաբան Վլադիմիր Նազարյանն իր ելույթում հատկապես ընդգծեց, որ հեղինակներին հաջողվել է Հայաստանի ներկա վիճակի, գործող օրենսդրության իրատես գնահատման, ժամանակակից առաջավոր մտեսությունների սահմանադրական դրույթի կայի հետազոտության, նրանց մեծ-իրավական ընկալումության փորձի՝ մեր հանրապետության առանձնահատկությունների համապատասխան ինչպես վերամբ և ռամկավար-ազատական գաղափարներին ու սկզբունքներին համապատասխան ստեղծել իրավագիտական ժամանակակից պահանջները բավարարող ՀՀ սահմանադրության նախագիծ, որում իր արժանի տեղն է գտել հայ ժողովրդի ազգային հիմնահարցը: Նա ավելացրեց նաև, թե նախագծում Հանրապետության նախագահի և իշխանության մյուս թևերի իրավասությունները այնպիսի լծակներով են հակակշռված, որ դրանցից որևէ մեկի կողմից կամայականության ցանկացած դրսևորում գործնականում անհնարին է դառնում: Դրա հետ, հատկապես ուրախալի է, որ Սահմանադրության ՌԱԿ-ի նախագծում երաշխավորված է մտքության տոգիայական(?) լիիրավ հանգամանքը:

Նիստին հրավիրված մեկ այլ մասնագետ՝ Փառէն ծայրագույն վարդապետ Անեհիյանը ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց Սահմանադրության մեջ կրոնական հարցերին նվիրված հոդվածներում տեղ գտած որոշ բերացումների վրա և այդ խնդրի շուրջ իր դիտողությունները և առաջարկությունները շարադրեց:

Ելույթ ունեցան վարչության անդամներ Սամվել (Մելիք) Սահակյանը, Սամվել Սաֆյանը, Ռաֆիկ Պետրոսյանը և ուրիշներ դիտողություններ անելով հանդերձ ողջունեցին խմբեր անեցին նախագծի վերաբերյալ և նույնպես առաջարկեցին այն հրատարակել:

Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը մի շարք սկզբունքային հարցերի վերաբերյալ իր դիրքորոշումը ներկայացրեց: Մասնավորապես, նա գտնում էր, որ կառավարության անդամները, ինչպես նաև դեսպանները, վարչապետի ներկայացմամբ անպայման պետք է անհատապես հավանության արժանանան ՀՀ Ազգային խորհրդի կողմից:

Մյուս կարծիքն այն էր, որ կառավարության դերում դա պետք է կատարվի ցուցակով, իսկ դեսպանների նշանակումը վստահվի գործադիր իշխանությանը: Ի վերջո քննարկությամբ բանավեճը լուծվեց հօգուտ առաջին թեզի:

Վարչությունը որոշեց հավանություն տալ ՀՀ Սահմանադրության ՌԱԿ տարբերակի նախագծին և հասարակական քննարկում կազմակերպելու նպատակով այն տպագրել «Ազգ» օրաթերթում:

Է. Պ.

Կարգավորում

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հուլիսի 29-ի ընդունած բանաձևն ըստ էության շարունակությունն էր նախորդի՝ թիվ 822-ի: Եվ երբ 822-ը կոչ էր անում օկուպացիոն զորքեր հանել Քելբաջարից, ապա 853-ն արդեն նշում է Աղդամի շրջանը և վերջին ժամանակներս բռնազավթված Ադրբեջանի մյուս տարածքները: Ո՞վ է զավթել, ո՞ր պետությունը կամ ո՞ր զորքը, ո՞վ է վերջապես ագրեսոր: Որևէ կոնկրետ անվանում չի տրվում: Նաև չի նշվում այն մասին, թե բանաձևը չկատարելու դեպքում ի՞նչ է սպասվում կամ ի՞նչ քայլեր են նախատեսվում այն միջազգային հանրության կողմից, որն այդքան շահագրգռված է Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորմամբ: Կրկին անտեսված է Հայաստանի և Ղարաբաղի ղեկավարների կողմից բազմիցս նեռված բնակչության անվտանգության երաշխիքների խնդիրը:

Մի խոսքով, ծնունդները հնարավորին չափ զգույշ են: Փոխարենը, ինչպես հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանի ռուսական բաժնի ՄԱԿ-ում հավատարմագրված թղթակից Յ. Ժիգալկինը, Անվտանգության խորհրդի թիվ 853 բանաձևը ընդունվել է ՄԱԿ-ում Ադրբեջանի դեսպան Հասան Հասանովի ազդեցությամբ: Հայտնի է դարձել, որ նա անձն օր մի նամակ է հղել ՄԱԿ-ի դիվանագետներից մեկին՝ որն Դեյվիդ Հեյնին, պահանջելով, որպեսզի վերջինս ազդի Հայաստանի վրա: 853-ի ընդունումից հետո Հասան Հասանովը հայտարարեց, որ Անվտանգության խորհրդի բանաձևը լուրջ միջազգային փաստաթուղթ է, բայց ինքը չի բացառում, որ մի շարք հայ ղեկավարներ, որոնք ցանկանում են տարածքներ զրավել, կարող են այնքան խենթանալ, որ խելքի չգան: Նրա ասելով, դա են վկայում նաև վերջին փաստերը, որոնց ականատես է նաև ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը: Իսկ ՄԱԿ-ում Հայաստանի դեսպան Ալեքսանդր Արզումանյանը հայտարարեց, որ իր կարծիքով ԵԱՀԽ-ը արժանական քայլեր է կատարել, որի արդյունքում 9-ի նախաձեռնությունը ստորագրել են հակամարտության 3 կողմերը՝ Հայաստանը, Լեռնային Ղարաբաղը և Ադրբեջանը: Արզումանյանի ասելով, Հայաստանի ղեկավարությունից մեծ ջանքեր պահանջվեցին, որպեսզի համոզի Լեռնային Ղարաբաղին ընդունելու այդ նախաձեռնությունը: Ու թեև, ըստ նրա ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը ողջունում է ԵԱՀԽ-ի միջնորդությունը, բայց երբ նա խառնվում է, ավելի է խանգարում ԵԱՀԽ-ի ընթացքին: Այսինքն, դեսպանն առավելությունը տալիս է Մարիո Ռաֆաելլիի խմբին: Մինչ այդ հայտարարված ժամկետներում շաբաթ օրն այդպես էլ չհրապարակվեցին Հայաստանի և ԼՂՀ պատասխան հայտարարությունները: ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ օգոստոսի 1-ին Գորիսում նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանն անցկացրել է Անվտանգության խորհրդի ընդլայնված նիստ, որին խորհրդի անդամներից զատ մասնակցել են նաև ՀՀ ԳԽ նախագահի առաջին տեղակալ Արա Սահակյանը, հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Դավիթ Շահնազարյանը, ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը, ԼՂՀ Պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը:

853-ՐԴ ԲԱՆԱՁԵՎԸ ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ Է ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ՃՆՇՄԱՄԲ

Հայաստանն ու Ղարաբաղը արվելիք քայլերը ճշտում են Գորիսում

Պաշտոնական հաղորդագրության համաձայն քննարկվել և մշակվել են ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձևի հետ կապված առաջիկա քաղաքական և դիվանագիտական գործունեության միջոցառումներ: Հավանական է, որ կողմերի հայտարարությունները արդեն կունենան միայն խորհրդանշական բնույթ:

Ա. Հ.

Փարիզ

Մահացավ «Աշխարհ»-ի խմբագիրը

Փարիզից մեր սեփական թղթակից Ռաֆֆի Հերմոն Արաքսը հեռախոսով հաղորդեց, թե 75 տարեկան հասակում կարճատև հիվանդությունից հետո մահացել է «Աշխարհ» շաբաթաթերթի պատասխանատու խմբագիր Պարգև Շահիկյանը: Ծագումով պոլսահայ հրապարակագիրը շուրջ մեկ տասնամյակ առաջ ստանձնել էր թերթի խմբագրական բաժնի պատասխանատվությունը, նրա հիմնադիր ու խմբագիր Ավետիս Ալեքսանյանի մահից հետո: Վերջինիս հետ համգույցյալ Պ. Շահիկյանն արդեն համագործակցության փորձ էր ունեցել դեռևս Պոլսում գտնված տարիներին, միասին հրատարակելով «Նոր օր» թերթը, որը հետագայում փակվել էր թուրքական իշխանությունների կողմից, իսկ խմբագիրներից Պ. Շահիկյանը բանտ էր ուղարկվել: Այնտեղ նա ավելի էր մտերմացել թուրք այլախոհ և ձախ հայացքներով մանոր գրող ու հրապարակագիր Ազիզ Նեսինի հետ: Այնուհետև Պ. Շահիկյանին հաջողվել էր բանտից փախչել և մեծագույն դժվարություններով հասնել Ֆրանսիա, որտեղ և ապրում էր վերջին շուրջ 40 տարիներին:

Վաղը, չորեքշաբթի, Փարիզի արվարձաններից Իսի-լե-Մուլինոյի հայոց եկեղեցում տեղի կունենա Պարգև Շահիկյանի հուղարկավորությունը: ■

Վրաստանի ադրբեջանաբնակ Սադախլոյի շրջանում օգոստոսի լույս 1-ի գիշերը ժամը 2-ին երկաթուղու Սադախլո-Շուլավեր հատվածում Թբիլիսի-Երևան մարդատար գնացքի անցնելու պահին տեղի է ունեցել պայթյուն: Այդ մասին մեզ հաղորդեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, միաժամանակ նշելով, որ մասնագետների կարծիքով վթարը դիվերսիայի արդյունք է, քանի որ պայթյունից տուժել է միայն 14-րդ վագոնը: Զոհվել է երկու ուղևոր, վիրավորվել՝ 6-ը: Օգոստոսի 1-ին ժամը 14-ին վթարի հետևանքներն արդեն վերացված էին, երթևեկությունը՝ վերսկսված: «Ազգ»

Ընդդիմություն

Մեղավորը ձերբակալվել է

Խմբագրությանն ուղղած նամակում Տաուշի շրջանային խորհրդի գործկոմի նախագահ Մարտուն Ծատուրյանը, անդրադառնալով «Ազգի» հուլիսի 27-ի համարում լույս տեսած «Անարեկչության դեմ պայքար հետաձգվեց» վերնագրով հոդվածին, հայտնում է, թե Տաուշի շրջանին վերաբերող մասը չի համապատասխանում իրականությանը: Տեղի ունեցածը պարզապես զրգոված վիճաբանություն է եղել՝ կապված աշխատանքային դրույթների հետ, որից հետո «մեղավորն անմիջապես ձերբակալվել է շրջդատախազության որոշմամբ և նրա նկատմամբ քրեական գործ է հարուցվել»: Այստեղ, մեզ համար պարզ չդարձավ, թե ներքին ձերբակալվել է «գրգռված վիճաբանությա՞ն», թե՞ այլ պատճառով: «Ազգ»

Երևանի «Հրայր Աճառյան» համալսարանը կատարում է 1993-94 ուսարվա ընդունելություն հետևյալ ֆակուլտետներում

- Միջազգային հարաբերությունների և քաղաքականության, միջազգային տնտեսական հարաբերությունների, միջազգային իրավունքների, միջազգային ժուռնալիստիկայի և քաղաքականության, իրավաբանության, մենեջմենթի և մարկետինգի, բանասիրական, պատմության և աշխարհագրության, ժամանակակից և արևելյան մերձ(?) ... լեզուների, նախադպրոցական մանկավարժության և հոգեբանության, ֆիզիկայի և կենսաբանության, կիրառական մաթեմատիկայի, ռեֆլեկտոլոգիայի:
- Դպրոցները ոսկե կամ արծաթե մեդալով, տեխնիկումները և ուսումնարանները գերազանցության դիպլոմով ավարտած դիմորդները, ինչպես նաև բուհերի շրջանավարտներն ու ուսանողները ազատվում են ընդունելության քննություններից: Նրանք համալսարան ընդունվում են հարցազրույցով:

Ուսումը վճարովի է: Ուսանողները անհրաժեշտության դեպքում ուսումը կարող են համատեղել աշխատանքի հետ. նրանց համար ուսուցումը կկազմակերպվի անհատական գրաֆիկով, դասախոսությունների ազատ ունկնդրման սկզբունքով:

- Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչև օգոստոսի 21-ը: Ընդունելության քննությունները կանցկացվեն օգոստոսի 22-30-ը:

Համալսարանի հասցեն՝ Աբէլ Մանուկյան (նախկին Մուավյան) 13
Հեռախոսներ՝ 55.24.70, 55.67.90, 55.46.80

Ռեկտոր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Հայկական ծրագրեր ընկերությունն առաջարկում է հաշվապահության աշխատանքների ավտոմատացման «ՀԾ Հաշվապահություն 2.0» փաթեթը:
Այն սպասարկում է հաշվապահության բոլոր բաժինները, բոլոր հաշվետվությունները:
«ՀԾ Հաշվապահություն 2.0» փաթեթը կազմված է հետևյալ ծրագրերից.
- Գլխավոր գիրք- Բալանս
- Դեբիտորների հաշիվներ- Արտադրանքի իրացման հաշվառում
- Կրեդիտորների հաշիվներ- Մատակարարման հաշվառում
- Դրամարկղ- Բանկի գործողություններ
- Աշխատավարձի հաշվարկ
- Հիմնական միջոցների հաշվառում
- Պահեստ

Հասցեն՝ Տերյան 57
Հեռ. 252463, 254758, 584545

Բաքու

Լրագրողները մեղադրում են ղեկավարությանը

Ադրբեջանցի մի խումբ լրագրողներ հանրապետության ղեկավարությանը մեղադրում են այն բանում, որ վարչակարգի փոփոխությունից հետո Ադրբեջանում «սովորական երևույթ են դարձել ժողովրդավարական սկզբունքների, քաղաքական իրավունքների և խոսքի ազատության խախտումները: Ուժեղացել է մարդկանց հալածանքը քաղաքական հայացքների պատճառով: Հուլիսի 30-ին Բաքվում խորհրդարանի նախագահ Հեյդար Ալիևին հասցեագրված դիմումի մեջ ընդգծվում է, որ միաժամանակ գործողություններ են ձեռնարկվում զանգվածային լրատվության միջոցների աշխատակիցների բնականոն աշխատանքը խափանելու նպատակով: Լրագրողները նշում են, որ լրատվության ստացման ու տարածման իրենց իրավունքը բախվում է իշխանությունների հակազդեցությանը, որը ընդունված նորմերի խախտում է: «Մենք այդ փաստերը գնահատում ենք որպես ժողովրդավարական սկզբունքների, մարդու իրավունքների և խոսքի ազատության կոպիտ խախտում: Այդ կապակցությամբ մենք հայտարարում ենք «Լրագրողների իրավունքների պաշտպանության խմբի» ստեղծման մասին», ասվում է դիմումի մեջ: Այնտեղ ընդգծվում է, որ նման երևույթների շարունակման դեպքում լրագրողներն իրենց իրավունք են վերապահում պայքարը շարունակել միջազգային նորմերի շրջանակներում: Դիմումն ստորագրել են 40 լրագրողներ, որոնք ներկայացնում են Ադրբեջանի 14 թերթ, 2 հանդես, հեռուստատեսությունը և 2 լրատվական գործակալություն: ԻԹ

Շախրայը հանդիպեց Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցչի հետ

Ռուսաստանի փոխվարչապետ, ազգությունների պետական կոմիտեի նախագահ Սերգեյ Շախրայը ուրբաթ օրը հանդիպում ունեցավ Մոսկվայում Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցիչ Ռամիզ Ռզաևի հետ: Ինչպես ԻԹ-ին հայտնեց Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցչության մամուլի կցորդ Ֆուադ Հաջիևը, Շախրայը և Ռզաևը քննարկել են երկու կողմերին հետաքրքրող տնտեսական և մշակութային գործակցության հարցեր: Հաջիևը հայտնեց, որ Ռզաևը հայտարարել է հանրապետությունում բնակվող ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները երաշխավորելու Ադրբեջանի պատրաստակամության մասին: Քննարկվել է նաև ռուս-ադրբեջանական սահմանի երկու կողմերում ապրող լեզգիների խնդիրը: ԻԹ

Էլչիբեյը հանրաքվեն անտեղի է համարում

Նախագահին վստահություն հայտնելու հարցի շուրջ օգոստոսի 28-ին հանրաքվե անցկացնելու և օգոստոսի 3-ից հանրապետությունում արտակարգ դրությունը 60 օրով երկարաձգելու Ադրբեջանի Միլլի մեջլիսի որոշումները արդի պայմաններում «անտեղի են», հայտարարեց Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը: Նրա կարծիքով, հանրաքվեի անցկացումն այն երկրում, որտեղ փախստականների թիվը հասնում է շուրջ 1 միլիոնի, «հավելյալ թե նոր պատճառ կայունացմանը» և վկայում է ավելի շուտ Բաքվի ներկայիս իշխանությունների «շփոթության և շտապողականության մասին»: Էլչիբեյը «ուշացած» համարեց հանրապետության պետական խորհուրդ հիմնելու գաղափարը, որը հուլիսի 29-ին Միլլի մեջլիսի նիստում առաջարկել էր Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցության նախագահ Էթիբար Մամեդովը: «Ես դեմ եմ այդ կառույցի ստեղծմանը, քանի որ դա Ադրբեջանի համար կլինի հետընթաց քայլ», ընդգծեց Էլչիբեյը: Նա ելք համարում է նախագահական լիազորությունները խորհրդարանի ղեկավար Հեյդար Ալիևին հանձնելու մասին Միլլի մեջլիսի «հակասահմանադրական որոշման» չեղարկումը և խորհրդարանային նոր ընտրությունների անցկացումը: Նման ընտրությունների անցկացման մասին որոշում ընդունվելու դեպքում Էլչիբեյը պատրաստ է այս տարվա աշնանը «մեկ շաբաթվա ընթացքում հայտարարել նաև հանրապետության նախագահի նոր ընտրությունների մասին»: ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

Բիզնես

ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Հրատարակվում է Հայաստանում

Անցյալ տարի մարտին Հայաստանում իր ներկայացուցչությունը բացեց ամերիկյան BFC (Busness for Charety- Բիզնես հանուն բարեգործության) ֆիրման, որն իր ներկայացուցչությունն ունի նաև Մոսկվայում: Ֆիրման զբաղվում է արտասահմանում հայ արվեստի ստեղծագործությունների պրոպագանդայով և վաճառքով: BFC-ն ունի նաև իր պատկերասրահը Գլենդելում, որը, ի դեպ, միակ մշտական գործող հայկական պատկերասրահն է Ամերիկայում: Այս պատկերասրահի շնորհիվ շատ նկարիչներ են ճանաչում ձեռք բերել Ամերիկայում: Ֆիրման արդեն մոտ չորս տարի է Հայաստանում նախաձեռնել է կինոֆիլմերի նկարահանում, ընդ որում օգտագործելով տեղական կադրերը: Մասնավորապես համագործակցելով «Հայկ» ստուդիայի հետ ստեղծում է «Քույրիկը Լոս Անջելեսից» կինոնկարը, որը հայ հանդիսատեսը հնարավորություն կունենա դիտելու արդեն այս տարվա հոկտեմբերի վերջին:

Busness for Charety ֆիրման ներկայումս Հայաստանում իրականացնում է «Հայ գործարարների համաշխարհային տեղեկատուի» հրատարակությունը: Սովորաբար նմանօրինակ տեղեկատուները կազմվում են մեկ երկրի շրջանակներում: «Առաջին անգամ որոշեցինք դուրս գալ մեկ երկրի շրջանակներից և բոլոր հայ գործարարներին հավաքել մեկ տեղեկատուի մեջ,- ասում է տեղեկագրի տնօրեն և գովազդների բաժնի ղեկավար Ալեքսանդր Քալանթարյանը: Մենք փորձում ենք միմյանց հետ կապել ողջ աշխարհի հայ բիզնեսմեններին»: Տեղեկագրի 1993 թ. հրատարակությունն արդեն պատրաստ է և հանված է վաճառքի: Նրանում ընդգրկված են Հայաստանի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Բելգիայի հայ գործարարները, ինչպես նաև մեկ երկու գործարարների գովազդներ Պերուից, Իսպանիայից: Գիրքը տարածվում է այն բոլոր երկրներում, որտեղից գովազդներ կան ընդգրկված, տեղի բիզնես կենտրոններում, առևտրի պալատներում, ինչպես նաև խոշոր հայկական կազմակերպություններում: Նոր՝ հաջորդ տարվա տեղեկագիրը, որը կազմման ընթացքի մեջ է, ընդգրկում է նաև Իրանը, Սիրիան, Լիբանանը, ԱՊՀ երկրները: Ֆիրման աշխատում է կապի մեջ մտնել նաև Կենտրոնական Եվրոպայի և նախկին սոցիալիստական ճամբարի երկրների հայ գործարարների հետ: Հայաստանից արդեն այդ տեղեկատուում ընդգրկվելու հայտ են ներկայացրել Երևանի Չերմինսկու անվան հաստոցաշինական գործարանը, Չարենցավանի հաստոցաշինական գործարանը, Քանաքեռի կոշիկի ֆաբրիկան, խոշոր կոոպերատիվներ, բանկեր: Ի միջի այլոց ասենք, որ տեղեկատուում իրենց գովազդները կարող են ընդգրկել և պետական և կոոպերատիվ ձեռնարկությունները, խանութներ, ինչպես նաև անհատներ: Գովազդի վճարումը աշխարհի տարբեր երկրներում նույնն է: Տեղեկատուի հրատարակիչ BFC ֆիրման իր ներկայացուցիչներն ունի տարբեր երկրներում, որոնք զբաղվում են գովազդների հավաքմամբ և տեղեկագրի տարածմամբ: Ընդ որում տեղեկագրի յուրաքանչյուր բաժանորդ դրանից երկու օրինակ ստանում է անվճար:

Ինչպես արդեն նշեցինք, տեղեկատուի առաջին հրատարակությունից հետո ուժի մեջ է հաջորդը, որն անշուշտ վերջինը չի լինելու: Կարծում եմ, որ սա հայ բիզնեսմենների գործարար կապերը ողջ աշխարհով մեկ տարածելու իրական հնարավորություն է ստեղծել, ինչը բերելու լուրջ ազդակ կլինի նաև մեր հանրապետության տնտեսության համար:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Ֆինանսներ

«Կնքված» ռուբլիները անցումային դրամ

Մեր ընթերցողն արդեն ծանոթ է Եվրահամայնքի ֆինանսային հանձնաժողովի ԱՊՀ երկրներում ներկայացուցիչ, ֆինանսական փորձագետ Մկրտիչ Պուլտուքյանին: Կարծում ենք, կհետաքրքրի օտարերկրյա մասնագետի խորհուրդը ռուբլու փոխանակման շուրջ ստեղծված կացության առնչությամբ, որը նա հաղորդել է հեռախոսով, Բեյրութից:

Լավատեղյակ լինելով ռուբլու շարժին և «առողջությանը», ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական համակարգի վիճակին, պ. Պուլտուքյանը նշում է, որ դրամի ֆունկցիաներից ռուբլին մեզանում այսօր պահպանել է առավելապես մեկը՝ շրջանառության ֆունկցիան: Ռուբլու զոնու այլ պետություններից փոխանակման ենթակա դրամը հոսում է հանրապետություն: Իբրև պատնեշ այս գործընթացին կարող է ծառայել Հայաստանի ֆինանսական համակարգում շրջանառության մեջ գտնվող թղթադրամների կնքումը մեր կենտրոնական բանկի կողմից:

Այս միջոցը նորույթ չէ համաշխարհային պրակտիկայում: Դեռևս 1947-49 թթ. նմանատիպ վարվեց նաև Լիբանանը, տարբեր ժամանակաշրջաններում նույն կերպ են վարվել այլ երկրներ:

Այսպիսով, մեր սեփական տարադրամին անցնելու այս անցումային փուլում «կնքված» ռուբլին կարող է կատարել վերջինիս ֆունկցիաներից մի մասը:

Ինչ վերաբերում է հայկական ազգային տարադրամի շրջանառության մեջ դնելուն, ապա փորձագետի կարծիքով դեռ վաղ է, քանի որ նման փոփոխության դեռևս պատրաստ չէ տնտեսությունը, դեռևս չունենք այն երաշխիքները, որոնք անհրաժեշտ են սեփական դրամը արժեզրկումից փրկելու համար, որպիսին, ի դեպ, կարող է դիտվել նրա մուտքի հենց հաջորդ օրը:

Ս. Ս.

Երևան

Սանիտարական վիճակն անբավարար

Երեկ Երևանի քաղխորհրդի գործկոմում տեղի ունեցած դիսպետչերական խորհրդակցությունում քաղխորհրդի գործկոմի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը, նշելով, որ այդ գործին կոչված վարչությունների, շրջանային սեկտորների և մյուս կազմակերպությունների աշխատանքն անբավարար է, հրատապ համարեց Երևանում արտակարգ սանիտարական վիճակ հայտարարել և առաջարկեց ստեղծել շտաբ իր ղեկավարությամբ: Առաջարկվեց նաև պատասխանատուներին՝ վատ կատարելու համար աշխատանքից ազատել Մյասնիկյանի շրջանի սանսեկտորի պետին:

Լսելով սանիտարահամաճարակային վարչության պետի տեղակալի վերջին օրերին կատարած աշխատանքի մասին հաղորդումը (կազմվել է 12 ակտ՝ Մաշտոցի և Խորհրդային շրջաններում), հանձնարարվեց վարչությանը և մյուս իրավասու կազմակերպություններին, որ հիմնարկ-ձեռնարկությունները, կոոպերատիվները, այլ կազմակերպությունները մաքրեն իրենց և շրջակա տարածքները, հակառակ դեպքում կիրառել խիստ պատժամիջոցներ:

Հատուկ ուշադրություն դարձվեց վերջին շրջանում լայն տարածում գտնող մի այնպիսի արատավոր երևույթի, ինչպիսին ջրավազաններում վաղ առավոտները շներ լողացնելն է: Սա հղի է համաճարակների բռնկման վտանգով, քանի որ այդ նույն ջրում ցերեկները զովանում են նաև երեխաները:

«Ազգ»

Սփյուռք

Քյոլնի «Կոմիտաս» երգչախումբը

Գերմանական այս քաղաքի հայ եկեղեցական համայնքի «Կոմիտաս» երգչախումբը հիմնվել է 1990-ի օգոստոսին: Այն կազմված է 35 երգիչ-երգչուհիներից, ղեկավարն է բրազիլացի երաժիշտ Ցեզար Անտոնենը: Վերջինս, որ նույն թվին ավարտել է Քյոլնի երաժշտանոցը որպես խմբավար, ծնվել է Սան Պաուլոյում և մերձ կապերի մեջ է եղել տեղի հայության հետ: Հիշյալ երգչախումբը վերջերս հանդես եկավ իր երկրորդ համերգով, որ կայացավ Քյոլնի հայ համայնքի տանը՝ 150 հանդիսականների ներկայությամբ: Այն հաջողությամբ կատարել է «Կիլիկիա», «Չարխի՛ր, լաո», «Ով մեծասքանչ», «Երազ» և հայկական այլ երգեր: Համերգին մասնակցել է նաև Գերմանիայում հյուրաբար գտնվող Սոֆիայի ֆիլհարմոնիայի մեներգիչ Ռուբեն Լիսիցյանը:

Երեկույթի անակնկալն էր բրազիլացի խմբավար Անտոնենի հայերեն ելույթը, երբ նա իր երգչախմբի անդամներին, որոնց նշեր, երգեց «Սարդարապատը»: Փակման խոսքով հանդես է եկել գերմանահայոց առաջնորդ Գարեգին եպիսկոպոս Պեքճյանը: Ուշագրավն ու հետաքրքրականն այն է, որ երգչախմբի անդամների մի մասն ընդհանրապես չգիտի հայերեն, բայց դրան հակառակ ունի ոգին ու կամքը ամեն շաբաթ իր ազատ ժամանակը տրամադրելու և գեղեցիկ արվեստին հանձնվելու: Այս ելույթը առավել հաճելի ու դրական նորություն է գերմանահայության ոչ այնքան հարուստ մշակութային կյանքի խորապատկերի վրա:

Տարեկան կրթաթոշակների հանձնում

Հուլիսի 6-ին Մարսելի շրջանային Ազգային երաժշտանոցի համերգասրահում, ներկայությամբ քաղաքապետարանի մշակութային հարցերի կցորդ Ռ. Քարիսանի, երաժշտանոցի տնօրեն Ջ. Պրիսի և այլ հրավիրյալների, տեղի ունեցավ Արամ Խաչատրյան և Արշալ Պապայան տարեկան կրթաթոշակների հանդիսավոր հանձնումը: Վերջին կրթաթոշակը հաստատվել է 1987-ին, հիմնարկի հիմնադիր նախագահի մահից հետո՝ ի հիշատակ և առ ի գնահատանք իր բեղմնավոր վաստակին և հայ մշակույթին, մասնավորապես երաժշտությանը, անվերապահ ընծայումից: Սակայն 1989-ից ի վեր զանազան պատճառներ և հատկապես ժյուրիի նախագահի Պիեռ Բարբիզեի մահը ընդհատեցին այս ձեռնարկի կանոնավոր ընթացքը:

Այս տարվա մրցանակակիրներ դարձան և 15 հազարական ֆրանկ ստացան երկու դաշնակահարներ՝ 12-ամյա Ժան Դյուպը և 22 տարեկան Լյուսի Դերոյանը: Գաղտնիք մեր հայրենակցին ասենք, որ նա ծնվել է Փարիզում, ստացել հիմնավոր երաժշտական կրթություն: Մասնակցել է զանազան համերգների, ընկերակցել տարբեր նվագախմբերի: 1990-ին ընդունվել է Փարիզի ազգային բարձրագույն երաժշտանոցը, Ժակ Ռուվիեի դասարանը և այժմ սովորում է դաշնամուրային երրորդ կուրսում:

«Արամ Խաչատրյան» հիմնարկի նախագահ Ժան Շառլ Բաբայանը, բացատրելով ժյուրիի կազմի ընտրությունը, միաժամանակ փայլուն հաջողություններ մաղթեց երիտասարդ տաղանդներին՝ հանձնարարելով, որ իրենց ծրագրերում յուրովի արտահայտեն Արամ Խաչատրյանի ստեղծագործությունները: Ապա նա հայտնեց, որ այս տարի հիմնարկը նաև 20 հազար ֆրանկի օգնություն է տրամադրում Երևանի Ազգային օպերայի սիմֆոնիկ նվագախմբի երաժիշտներին՝ հավաքականության այս արարքով ցույց տալու, որ երաժշտությունը տիեզերական լեզու է և սահմաններ չի ճանաչում: Ապա քաղաքապետարանի ներկայացուցիչ Ռ. Քարիսանը ընդգծեց Մարսելի հայության բերած բազմակողմանի մասնակցությունը տեղական երաժշտական կյանքին և իր համակրանքն արտահայտեց Հայաստանին ու նրա այսօրվա արդար պայքարին:

«Ազգ»

Երևան

Արտակարգ իրավիճակների օպերատիվ շտաբ

Ձմռան նախապատրաստական աշխատանքները համակարգելու և իրականացնելու, էներգետիկ ճգնաժամի պայմաններում մայրաքաղաքի կենսագործունեությունն ապահովելու նպատակով Երևանի քաղխորհրդի գործկոմի թիվ 216 կարգադրությամբ ստեղծվել է արտակարգ իրավիճակների քաղաքային օպերատիվ շտաբ՝ քաղխորհրդի գործկոմի նախագահ Վահագն Խաչատրյանի ղեկավարությամբ: Շտաբի կազմում ընդգրկվել են քաղգործկոմի նախագահի տեղակալները, խորհրդականը, կենսապահովման ոլորտի վարչությունների պետերն ու ձեռնարկությունների տնօրենները, ՆԳ վարչության պետը, քաղաքի դատախազը, մայրաքաղաքի շրջգործկոմների նախագահները:

Նույն կարգադրությամբ հանձնարարվել է շրջխորհուրդների գործկոմներին և քաղաքի տարածքում գտնվող բոլոր հիմնարկ-ձեռնարկություններին, անկախ գերատեսչական պատկանելությունից, ապահովել շտաբի որոշումների կատարումը՝ անհրաժեշտության դեպքում տրամադրելով իրենց ենթակայության տակ գտնվող բոլոր միջոցները:

Կարգադրության կատարման կազմակերպումն ու պատասխանատվությունը դրվել է Երևանի քաղխորհրդի գործկոմի նախագահի տեղակալների, վերոհիշյալ վարչությունների պետերի, շրջգործկոմների նախագահների ու ձեռնարկությունների տնօրենների վրա:

«Ազգ»

Կապեր

ԱՕԿՍ-ի Հայաստան-Ավստրիա ընկերությունը

Ստեղծվել է, ստույգ վերստեղծվել է վերջերս: Տիկ. Ուլրիկե Հարթմանը՝ Մոսկվայում ավստրիական դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը, ասում է. «Հարկ է ընդլայնել Հայաստան-Ֆորարլբերգ կապերը՝ ընդգրկելով ողջ Ավստրիան»: «Երևան ժամանող ավստրիացի դիվանագետը անպատճառ այցելում է ԱՕԿՍ», նշում է տիկ. Հարթմանը:

Ֆորարլբերգը Ավստրիայի ծայր արևմտյան երկրամասն է, ունի 350000 բնակչություն, բարեկեցության ամենաբարձր մակարդակն աշխարհում, մայրաքաղաքը՝ Բրեգենց: ԱՕԿՍ-ը Ֆորարլբերգի կառավարության հետ դեռ խորհրդային ժամանակներում ունեցել է բարեկամության և համագործակցության պայմանագիր: Գեորգի Չաքոյանը ԱՕԿՍ-ի համանախագահն է: 1991-ին նա և այն ժամանակվա առողջապահության նախարար Ա. Նազարեթյանը Բրեգենցում ստորագրել են համաձայնագիր, որի հիման վրա հայաստանցի երիտասարդ բժիշկները այսօր էլ շարունակում են կատարելագործվել Ֆորարլբերգում: Սպիտակի երկրաշարժից հետո Ֆորարլբերգի փոքրիկ մի քաղաքի դեղագործականներ հանգանակել էին 100000 շիլլինգ և ԱՕԿՍ-ի միջոցով նվիրաբերել Հայաստանին: «Որոշ խափանումներից հետո այժմ կապերը վերականգնվում են», պատմում է պրն. Չաքոյանը, հուլիսին Բրեգենցում հրավիրված երիտասարդ կոմպոզիտորների սիմպոզիումին նախկին ԽՍՀՄ-ից միայն հայաստանյան ԱՕԿՍ-ին մասնակցելու առաջարկ արվեց: Փոխայցելությունների ծրագրեր կան»: Պրն. Չաքոյանը կարծում է, որ ԱՕԿՍ-ը կարող է ստեղծել «ժողովրդական դիվանագիտության» խողովակները արտերկրի հետ, և անհասկանալի է համարում իշխանությունների անտարբերությունը:

Առանձնապես տպավորիչ են Ավետ Տերտերյանի բառերը, թե ԱՕԿՍ-ն իր համար հարազատ տուն է դարձել. կոմպոզիտորի երկրպագուների համար, այդ ազգանունը հնչեղ է թվում, քան որևէ մակդիր:

Մաեստրոն խախտել է մայրաքաղաքի աշխարհիկ կյանքից հեռու գտնվելու իր տանանձյակների ավանդույթը և վերադարձել հասարակական կյանք՝ իբրև ԱՕԿՍ-ի Հայաստան-Ավստրիա ընկերության նախագահ: «Այս ընկերությունը էլիտար կլինի այնքանով, որքանով Ավստրիան ինքը էլիտար երկիր է, ասում է մաեստրոն, երբ ասում են Ավստրիա, ականջ ոտքի են կանգնում և ցանկանում փողկապ կապել, բայց այս ստեղծված ընկերությունը բոլորի համար է, ուրախ կլինենք տեսնել ընկերությունում ցանկացած մեկին, որը առնչություն ունի Ավստրիայի հետ կամ հետաքրքրված է նրանով, ուսանողների, գործարար մարդկանց, բոլորին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Երևանի թույլ լսող երեխաների գիշերօթիկ դպրոցը հայտարարում է ընդունելություն 1-8 դասարաններում 1993-1994 ուստարվա համար

Դպրոցը Հայաստանի Հանրապետությունում միակ հայկական դպրոցն է թույլ լսող և ուշ խլացած երեխաների համար:

Այստեղ ուսյալ հանրակրթական ուսուցմանը զուգընթաց կիրառվում են արհեստների, տղաները՝ կոշկակարության, փայտամշակման, աղջիկները՝ դերձակության: Ուսումնադաստիարակչական գործընթացը կիրականացվի որակյալ մասնագետ մանկավարժների կողմից, սուրդոլոգ բժշկի անմիջական հսկողության պայմաններում:

Որոշ ծնողներ, փոխանակ թույլ լսող երեխային դպրոց բերելու, տանում են անհաս մարդկանց մոտ բուժելու և պատրաստելու: Նման ծնողներին խորհուրդ ենք տալիս սթափվել և միշտ կողմնորոշել երեխայի ապագան: Միայն իր կոլեկտիվի մեջ է թույլ լսող երեխան դառնում լիարժեք՝ իր ուժերի և կարողությունների նկատմամբ:

Ուսուցումը դպրոցում կազմակերպվում է տեխնիկական միջոցներով՝ կոլեկտիվ և անհատական ապարատների օգնությամբ: Դպրոցում սովորող երեխան կստանա արտասահմանյան լսողական ապարատ:

Դպրոցն ունի նախապատրաստական խումբ, ուր կարող են ընդունվել 4-6 տարեկան թույլ լսող երեխաներ:

Սովորողները կապահովվեն ձրի սննդով, հագուստով և հանրակացարանով:

Ընդունելությունն սկսվում է ս. թ. օգոստոսի 15-ից:

Մանրամասնություններին կարող եք ծանոթանալ տեղում, ամեն օր ժամը 9-16-ը:

Հասցեն. Հր. Ներսիսյանի փող. թիվ 5
Թույլ լսող երեխաների գիշերօթիկ դպրոց
Հեռախոսներ 28-88-05, 28-88-02, 28-88-01

Տնօրինություն

digitised by A.R.A.R.@

Վերլուծական

ԵՐՈՒԱՆԴ ԱԶԱՏԵԱՆ

ՇՐՋԱԴԱՐՁԸ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Քանի կը բարդանայ Արցախի տագնապը, այնքան յստակ կը դառնայ, թէ փոքր ժողովուրդները դատապարտուած են փոխանորդաբար վարելու շրջանային պետութիւններու՝ մեծ պետութեանց հաշւոյն. եւ այնքան ատեն, որ այդ մեծ պետութեանց շահերը կը համընկնին փոքր պետութեանց շահերուն՝ այդքանով կը նպաստաւորուին այդ վերջինները: Սակայն, այս ակամայ խաղին մէջ միշտ առկայ է վտանգը շահագործուելու, առանց մասնաւորաբար օգուտ մը քաղած ըլլալու ի նպաստ փոքր ժողովուրդին:

Հայ ժողովուրդը պատմութեան ընթացքին նոյնիսկ բնազդօրէն առաջնորդուած է այդ սկզբունքով. սակայն, միշտ յեղաշրջուած են պայմանները՝ հաւասարակշռուելու համար զայն: Ճիշդ է, թէ յաճախ դեր կատարած է պետական փորձառութիւն չունենալու պակասը, սակայն զո՞վ պէտք է մեղադրել այդ մեղքին համար՝ եթէ ոչ այն վերջին արքան կամ իշխանաւորը, որ տկարութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու հայոց պետականութիւնը...

Այլապէս ալ ժողովուրդի չափ քաղաքական գիտակցութիւն ունի նաեւ հայ ժողովուրդը՝ տեսնել պայմաններու ներքեւ ճիշդ կողմնորոշուելու:

Առաջին թէ վերջին հանրապետութեան պարագային ալ անկախութիւնը տրուեցաւ մեզի, այն պահուն, երբ ամէնէն քիչ ակնկալութիւնը ունէինք. օրինակ՝ Կիլիկիոյ պարագային աւելի՛ ակնկալութիւն ունէինք, որովհետեւ գրեթէ ան խոստացուած էր մեզի, սակայն դաւաճանուեցանք ու զրկուեցանք մեր ազգային օջախի իրաւունքէն. բայց, Հայաստանի Հանրապետութեան պարագային՝ կայսրութեանց փլուզումով ու շրջանային դրութեանց խախտումով յանկարծ մեր երկիրը անկախ գտանք: Եւ ան, որ հակառակը կ՚ուզէ տեսնել՝ միայն ինքնախաբէութեան մեղքը կը գործէ: Անպայման առաջին հերոսութեան վարկ փնտռելը՝ մեզի տրուած անկախութեան մէջ՝ զուր մտամարզանք է մեզի համար եւ ոչ մէկ տեղ կ՚առաջնորդէ մեզ: Միւս կողմէ, անկախութեան մեզի տրուած ըլլալու հանգամանքը ոչ մէկ կերպով կը զեղչէ այդ անկախութեան արժէքը: Տրուած ըլլալու փաստը կը նշենք պարզապէս հաստատելու համար, որ անդաստառս վիճակի մէջ պետութեան գլուխ անցնիլը լի է վտանգներով եւ խաբուելու կարելիութիւններով: Եւ իրօք, երկու պարագային ալ, հանրապետութեան պատասխանատուները միամտութիւնը ունեցան ակնկալութիւններ ունենալու Թուրքիայէն. նոյնիսկ մեր բանաստեղծ դիւանագէտը՝ Աւետիս Ահարոնեան, այնքան ջերմօրէն գտաւ թուրքը, որ քիչ մնաց այդ պահէր արեւմտահայութիւնը՝ իր չարչարուած ըլլալու «յիմարութեան» համար. իսկ Սիմոն Վրացեան ձեռնարկեց Փետրուարեան ապստամբութեան յոյսը դնելով Թուրքիոյ վրայ, եւ իրապէս հրաւիրեց ալ Թուրքիան օժանդակելու իրեն՝ միայն հայոց միամտութեան վրայ Անքարայի ծիծաղը շարժելով: Իսկ Պր. Մարուխեան, երբ այսօր ի ժամու եւ ի տարաժամու քաղաքական խորհուրդներ կը բաշխէ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին իր կուսակցութեան հարիւր երեք տարուան փորձառութեան բարձունքէն, վստահաբար չի մոռնար նաեւ վերեւ նշուած փորձառութիւնները: Սակայն, արդար չէ յեղաշրջած հայեացքով մեղադրել առաջին հանրապետութեան վարիչները իրենց անփորձութեան համար: Արդարեւ, անոնք ո՞ւր կրնային ձեռք ձգած ըլլալ պետական փորձառութիւն, երբ մինչ այդ գոյութիւն չունէր պետական կառոյց: Իսկ մեղադրելին այն մարդիկն են, որոնք այդքան արհամարհութեամբ եւ այդքան դաւադրութիւններէ ետք՝ ելան եւ «երրորդ ուժի բացառման օրէնք»ով դարձեալ փորձեցին Հայաստանի դատանցը յանձնել թուրքի գուրին՝ ամբողջութեամբ կուրանալով շրջանի աշխարհա-քաղաքականութեան (geopolitics) նկատմամբ: Արցախեան մեր պարտութիւնները եւ Հայաստանի կրած քաղաքական ձախողութիւնները առաւել չափով հետեւանքն էին ոճանց վարել փորձած հակառուս քաղաքականութեան: Սակայն, մեր երկրին ղեկավարները կանուխ անդրադարձան այդ սխալին, եւ մինչ Վրաստան եւ Ատրպէյճան կը խրէին այդ հակառուս քաղաքականութեան տիղմին մէջ՝ Հայաստան ցոյց տուաւ թէ կը մնայ միակ վստահելի բարեկամը Ռուսիոյ՝ Կովկասի մէջ, եւ յանկարծ բախտի անիւը սկսաւ բառնալ ի նպաստ հայութեան:

Շատ յստակ է, որ Ռուսիա չներեց Ատրպէյճանին, որ ուզեց ամբողջութեամբ գիրկը նետուիլ Թուրքիոյ, իր քարիւղի աղբիւրներն ալ Արեւմուտքին տրամադրելու պատրաստակամութեամբ: Ռուսիա վարժած էր իր հայկական ու արցախեան խաղաքարտը ծունկի բերելու համար Ատրպէյճանը: Քելբաջարը անմիջական հետեւանքն էր այդ քաղաքականութեան: Անշուշտ կարելի չէ անտեսել նաեւ արցախեան մեր հերոսամարտիկներու դիւցազնական կռիւները, որոնք խորտակեցին բանակներու օղակը, որ սեղմուած էր Արցախի վիզին: Ի վերջոյ քաղաքականութիւն մը որքան ալ նպաստաւոր ըլլայ՝ ան կրնայ միայն կենսագործուիլ պատերազմի դաշտին վրայ: Քսանմէկերորդ դարու սեմին հայը անգամ մը եւս հաստատեց, թէ կռուիլ գիտէ իրմէ գերիվեր ուժերու դէմ. կռուիլ ու յաղթել:

Արցախի ազատամարտիկները նաեւ վրէժը կը լուծեն այսօր այն հազարաւոր ֆետայիներուն, որոնք Արեւմտեան Հայաստանի յեղափոխութիւնը կերտեցին իրենց արիւնով: Ու թող ոչ ոք փորձէ արատաւորել անոնց սրբազան անունն ու ժառանգութիւնը՝ կասկածի տակ առնելով անոնց պայքարին իրաւացիութիւնը: Եթէ ի զօրու ըլլային այսօրուան պայմանները՝ վստահաբար յաղթանակած պիտի ըլլար նաեւ արեւմտահայութեան ազատագրական շարժումը:

Սակայն, չոգեւորուինք շատ կանուխէն. քանի ճանապարհը լի է վտանգներով ու քաղաքական սայթաքումներով:

Քելբաջարի յաղթանակն ու արցախեան ուժերու գերակշռութիւնը տակաւին առաջին արարն են Կովկասի մէջ բեմադրուելիք բազմաթիւ խաղերուն: Արդարեւ, կ՚ըսուի թէ Սուրաթ Հիւսէյնով, որ տապալեց Էլչիպէյը, հաւատաւոր մը ըլլալով նաեւ անոր փրօ-թուրքական քաղաքականութեան, զինուած էր ռուսերու կողմէ: Նոյնպէս թուրքական թերթերը կը հաղորդեն, թէ Ռուսիա սկսած է մեծ քանակութեամբ զէնք տրամադրել Ատրպէյճանին: Հիւսէյնով կը բոյի ըլլալ Ատրպէյճանի Նորիէկան՝ պարեգոտիչներու իր առեւտուրով եւ ամէն կարգի իր արկածախնդրութիւններով: Իր այդ վարքով ան կրնայ անձն ըլլալ իր երկիրը վաճառելու նաեւ կողմի, որ առաւելագոյն վարձատրութիւնը կու տայ իրեն: Միւս կողմէ, Ատրպէյճանի քաղաքական բաստրաբերին վրայ կը բարձրանայ Հայդար Ալիեւ, Բրեժնեւի երբեմնի պաշտպանեալն ու Համայնավար ամենազօր քաղբիւրոյի անդամը, որ առանց խղճելու խալուութեան փաթթոցը անցուցած իր գլխուն կ՚իջնէ քաղաքական ասպարէզ: Այդ դիմափոխութիւնը արդէն ինքնին պերճախօս է, թէ ի՞նչ բաներու ատակ է Ալիեւ. անոր հին կապերը Մոսկուայի մէջ բարդուելով Հիւսէյնովի նոր վկայագիրներուն՝ արդէն բաւարար տուեալներ են Ատրպէյճանը դուրս բերելու թրքական քաղաքականութեան ծիրէն ու զայն հետզհետէ դարձնելու Մոսկուայի բարեկամներու շարքին, ինչ որ ենթադրել կու տայ հաւանական շրջափոխութիւն մը Ռուսիոյ կովկասեան քաղաքականութեան մէջ: Հաւանաբար Ռուսիա առաջին հերթին Ատրպէյճանը չգործածէ Հայաստանի դէմ, երբ տակաւին անոնց երկուքին օգտագործումով Վրաստանը կարգի բերելու հարկադրանքին առջեւ կը գտնուի: Պարզ է, թէ Վրաստան տակաւին պիտի շարունակէ տուայտիլ ներքին տագնապներով, մինչեւ որ Ատրպէյճանի վիճակին հասնի: Այսօր կը ծառային Աբխազիոյ պատերազմն ու Հարաւային Օսեթիոյ անջատողական շարժումները, ու դեռ Ռուսիան կրնայ մինչեւ անգամ հայկական Ջաւախքի կոխ մը յարուցանել այդ երկրին մէջ, հայկական նոր արիւնահեղութեան պատճառ առիթ մը ստեղծելով մինչեւ որ յաջողի Վրաստանը ծունկի բերել:

Ատրպէյճանի վերջին յեղաշրջումով յայտնապէս ձախողութիւն կրեց թրքական եւ թրքամէտ քաղաքականութիւնը Կովկասի մէջ. այդ պարտութեան ուղղակի նպաստաւորեալը անկասկած Ռուսիան է, իսկ անուղղակի նպաստաւորողը Պարսկաստանը, որ Թուրքիոյ մրցակից մըն է այս շրջանին մէջ: Եթէ Թուրքիա իր ցուրտ պատերազմի օրերու հզօրութեան մէջ գտնուէր՝ դժուար թէ թոյլատրէր նման պարտութիւն մը: Արդարեւ, քրդական շարժումը ճիշդ ատենին սկսաւ՝ ներքին արիւնահոսութիւն պատճառելով Թուրքիոյ. Եւրոպայի եւ յատկապէս Գերմանիոյ մէջ ծայր տուած հակաթուրք շարժումը կը սպառնայ նկատելի եկամուտ մը զրկել այդ երկիրը, մանաւանդ երբ Ամերիկան ալ իր կարգին կը խորհի Թուրքիոյ տրուած օժանդակութիւնը զեղչել ցուրտ պատերազմի մակարդակէն: Հետեւաբար, Թուրքիան ամէն պատճառ ունի զգուշաւոր քաղաքականութիւն մը վարելու Կովկասի նկատմամբ, ուր դժուար չէ տեսնել Ռուսիոյ եւ անոր շահերուն ներկայութիւնը:

Թուրքիոյ զգուշաւոր այս քաղաքականութենէն կ՚օգտուին նաեւ հայերը՝ յաջողութիւններ արձանագրելով Արցախի մէջ ու շուրջ, բարոյալքուած ազերի բանակին դիմաց:

Ատրպէյճանի քաղաքականութեան մէջ յառաջացած պրօ-ռուս շրջադարձը կրնայ առաջին հերթին մտահոգութիւն պատճառել Հայաստանին, որովհետեւ Ռուսիա կրնայ վերստեղծութեան ենթարկել իր քաղաքականութիւնը Բաքուի նկատմամբ: Արդէն Ալիեւ խոստմանց կերպով առկախած է Արեւմտեան երկիրներուն հետ Էլչիպէյի կառավարութեան ստորագրած քարիւղային համաձայնութիւնները, ցոյց տալով, որ Ռուսիա եւս պէտք է մասնակից ըլլայ ատրպէյճանական քարիւղի օգտագործման եւ թէ Բաքուի քարիւղատար խողովակները պէտք է Ռուսաստանի հողին վրայով հասնին Սեւ ծովու ափը: Անշուշտ ասիկա Մոսկուայի ականջին բաւական հաճելի եղանակ մըն է. սակայն հարց, թէ որքա՞ն գործնական կրնայ դառնալ այդ առաջարկը, երբ արեւմտեան երկիրները կը փափաքին Բաքուի քարիւղը Հայաստանի վրայով հասցնել Թուրքիա եւ Միջերկրական, զգուշանալով Մարմարա ծովու նաւային աղէտներէն եւ ջուրի աղտոտումներէն:

Ատրպէյճանի վերադարձը ռուսական քաղաքականութեան ծիրին կրնայ ժամանակաւորապէս վտանգել հայկական շահերը. անհաւանական չէ, որ Արցախի հայութեան արեան գնով շահուած կարգ մը ռազմագիտական դիրքեր առնուին մեր ձեռքէն: Սակայն, աւելի հեռու պատմական ժամանակի մը մէջ դիտելով քաղաքական այս նոր զարգացումը՝ պէտք է հաստատենք, թէ թրքական քաղաքականութեան ձախողութիւնը այդ աշխարհամասին մէջ աւելի եւս կը հեռացնէ անոր համթուրանական ծրագիրները, որոնք վերջերս մտահոգիչ համեմատութիւններ ստացած էին մանաւանդ Արեւմուտքի քաջալերանքով: Թուրքիա իրրեւ կամրջագլուխ պիտի գործածէր Ատրպէյճանը՝ հասնելու համար Միջին Ասիոյ հանրապետութեանց, իսկ այդ ծրագրի ճամբուն վրայ միակ խոչընդոտը կը մնար Հայաստանը. հետեւաբար, չափազանց ձեռնտու պիտի ըլլար Թուրքիոյ համար քնջել Հայաստանը կամ անդամահատել զայն (ի հարկին Մեղրիի գրաւումով) եւ ձեռնարկել համթուրանական նոր կայսրութեան մը հիմնումին:

Սակայն, այսօր հարուած մը ստացան այդ ծրագիրները, եւ Թուրքիա ի վիճակի չէ նոր կայսրութեան մը ձեռնարկելու եւ հաւանաբար մօտ ատենէն իր մնացած հողամասն ալ պահպանելու դժուարութեան առջեւ գտնուի՝ երբ զօրանայ քրդական անկախութեան շարժումը եւ երբ Սուրիա-Իրաքեան համաձայնութենէ մը ետք, Սուրիա հաւանականութիւնը վերագտնէ 1939-ին կորսնցուցած Ալեքսանտրէթի Սանճաքը պահանջելու Թուրքիայէն: Անշուշտ, որքան տկարանան Թուրքիան եւ թրքական քաղաքականութիւնը այդ աշխարհամասին մէջ՝ այնքանով կ՚աճին Հայաստանի Հանրապետութեան վերակերտման հեռանկարները:

Մինչեւ այսօր Հայաստանի իշխանաւորները խոհեմ քաղաքականութեան մը կը հետեւին՝ ջանալով ողոքել Թուրքիան, միեւնոյն ատեն ամրօրէն կառչելով Ռուսիոյ:

Իսկ Արցախի մէջ կը հետեւին ռուզվելթեան քաղաքականութեան, այսինքն՝ «մեղմ խօսելով եւ միշտ գաւազան մը պահելով ի ձեռին»:

Տիթրոյթ, 15 Յուլիս 1993

Մարդիկ

Իմ ընկեր Շտապը

Նա միշտ ինչ-որ տեղ էր շտապում։ Ուսանողական տարիներից նրան այդպես էլ կոչում էինք՝ Շտապ։ Համալսարանն ավարտելուց հետո ուշ-ուշ էինք հանդիպում։ Ու միշտ շտապում էր։

Հիշարժան են հատկապես վերջին հանդիպումները՝ Արցախյան շարժման ալիքների վրա։ Դեռ ամենասկզբում՝ շարժման առաջին օրերին, երբ Գրողների տունը Սմոլնի էր հիշեցնում, հանդիպեցինք այնտեղ։

- Հը, ի՞նչ կա-չկա, հարցրեցի։

- Դե՛, ոչինչ։ Կոմիտեի վերջին բանաձեւն եմ տպագրում։ Տանեմ կոլեկտիվին ծանոթացնեմ։ Հը, կողքից չե՞ս խառնվելու։ Ակտիվությո՛ւն, ահա ամենից պարտքը, եզրափակեց ու գնաց։

Երկու տարի անց հանդիպեցինք Տեխնիկայի տանը՝ ՀՀՇ շտաբում։

- Հը, ի՞նչ կա-չկա, տվեցի ավանդական հարցը։

- Է՜հ, ինչ պիտի լինի, հոգս հասնեց։ Ցուցակներ եմ կազմում, երաշխավոր ուղարկեմ։ Վատ է, շատ վատ է վիճակը, եւ մտահոգ ու շտապ անհետացավ դռներից մեկի հետեւում։

Մեկ տարի անց հանդիպեցինք արդեն փողոցում։

- Էս ու՞ր։

- Գնում եմ ԱԻՄ։ Այնտեղ նախիրյաններին գնահատել գիտեն, չէ՝ ՀՀՇ-ի պես։ Լույս, հույս՝ կտեսնեք։

Մեկ ուրիշ անգամ։

- Էս ու՞ր, էսպես գլխապատառ։

- Դեպի Դաշնակցություն։ Ասում են նրանք նույնիսկ շարքային անդամներին էլ են վարձատրում։ Ժամանակն է խելքի գալ, ընտանիքի-բանի մասին հոգ տանել։

Երեւի Դաշնակցությունն էլ նրան հուսախաբ արեց, քանի որ իմ ընկեր Շտապը այնտեղ էլ երկար չմնաց։

Համենայն դեպս, վաղուց չեմ հանդիպել նրան։ Միայն թե բոլորովին վերջերս թերթերից մեկից տեղեկացա, որ ազդեցիկ նախարարություններից մեկում մամուլի քարտուղարի պաշտոնն է վարում։ Ընդ որում, լուրջ բանավեճերի մեջ է ընդդիմության մամուլի օրգանների ներկայացուցիչների հետ։

Ինչ կա ո՞ր, գուցե կառավարությո՞ւնն է՝ արեւմտյան վարկերի հաշվին, դոլարներով վճարում իր խոսնակներին՝ նրանց մատուցած ծառայությունների դիմաց։

Այլապես, ինչո՞ւ պետք է մեր «գաղափարական» Շտապը նավից-նավ ցատկոտելուց հետո Բարեհուսո նավահանգստում հանգրվաներ, որտեղ եւ լույս կա, եւ ջերմություն։

ԱՇՈՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԻՍ

Արտոնագրված «Ֆինանսիս» բանկային տնտեսագիտական ինստիտուտը հայտարարում է 1993-1994 ուս. տարվա ընդունելություն

ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԾՈՎ.

- Բանկային Մենեջմենթ եւ Մարկետինգ (հայկական բաժին)
- Բանկային Հաշվառում եւ Հաշվետվություն (հայկական բաժին)
- Կազմակերպությունների ֆինանսավորում եւ վարկավորում (հայկական եւ ռուսական բաժին)

Դիմորդները ընդունելության քննություններ են հանձնում մաթեմատիկայից (բանավոր) եւ հայոց կամ ռուսաց լեզվից (թելադրություն)։ Ընդունելության քննությունը հաջողությամբ հանձնած դիմորդները կանցնեն տեստավորում մասնագիտության նախընտրության նպատակով։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆՑ Է ԿԱՑՎՈՒՄ ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՐԳՈՎ

Փաստաթղթերի ձեւակերպման եւ ընդունելության քննություններին մասնակցելու համար դիմորդը ինստիտուտի դրամարկղ պետք է մուծի 1500 ռ., որն անկախ քննությունների արդյունքներից ետ չի վերադարձվում։

Մեկ տարվա ուսման վարձը կազմում է 75 հազար ռուբլի, որը կարելի է մուծել կանխիկ կամ փոխանցումով։ Դրամի կուրսի էական փոփոխության դեպքում ինստիտուտին իրավունք է տրվում փոփոխել ուսման վարձի չափը։

Գերազանց եւ լավ սովորող ուսանողները կստանան կրթաթոշակ։

Լավագույն ուսանողները ավարտելուց հետո կապահովվեն աշխատանքով հանրապետության առեւտրային բանկերի համակարգում։

Ոչ բավարար առաջադիմության, վատ վարքի պատճառով ինստիտուտից ուսանողի հեռացման դեպքում ուսման վարձը ետ չի վերադարձվում։

Փաստաթղթերը ընդունվում են հուլիսի 12-ից մինչեւ օգոստոսի 13-ը, ամեն օր ժամը 10-ից մինչեւ 16-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից։

Ինստիտուտի հասցեն՝ Պուշկինի փ. 25, մուտք 1

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընդունող հանձնաժողովին

Հեռախոսներ՝ 53-86-07 53-13-81

Ընդունող հանձնաժողով

digitised by A.R.A.R.@

Օրացույց

ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ՋԱՎԱԿԸ՝ 3-ՐԴ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՈՒՍԱԴՐՈՒՄ Է

Փոխվում են դարաշրջանները և նրանց հետ միասին անցյալի ու ներկայի շատ իրադարձությունների գնահատման չափանիշները: Համապատասխանաբար դասձության գիրկն են անցնում տոների ու հիշատակի օրերի նախկին օրացույցները և աստիճանաբար ստեղծվում են նորերը:

Ներկա դրությամբ, որպես այդպիսիք, արդեն իրենց հաստատուն տեղն են գրավել օգոստոսի 23-ը՝ անկախության հռչակագրի ընդունման օրը և սեպտեմբերի 21-ը՝ անկախության հանրաքվեի օրը: Անշուշտ, այս ցուցակն անհրաժեշտորեն դեռ կհամալրվի, սակայն չպետք է մոռանանք (նման միտում կարծես թե զգացվում է), որ հայ ժողովրդի պատմության նոր փուլի հաշվարկի սկիզբն այնուամենայնիվ 1990 թ. օգոստոսի 4-ն էր, երբ հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն մարմնի նախագահի բարձր տեղի համար համառ պայքարում հաղթեց նոր ուժերի ներկայացուցիչ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը: Այն օրն էր, որ Հայաստանում կոմունիստների 70-ամյա իշխանությունը, բուս էության, զիջեց իր դիրքերը: Այսօր, երբ «թավշյա» այդ հեղափոխությունից անցել է երեք տարի, ոչ այնքան վաղուցվա համաժողովրդական պայքարի արդյունք իրադարձությունները սկսել են այլ լույսի տակ երևալ: Ներկայումս շատերն են դեպքերի նման ընթացքը վերագնահատելու փորձ անում. ճի՞շտ էր իշխանության փոփոխությունը, որքանո՞վ էր արդարացված առաջին իսկ տարում հողի սեփականաշնորհումը, չխալվեցի՞նք տեսության ղեկավարի ընտրության հարցում, և այլն, և այլն:

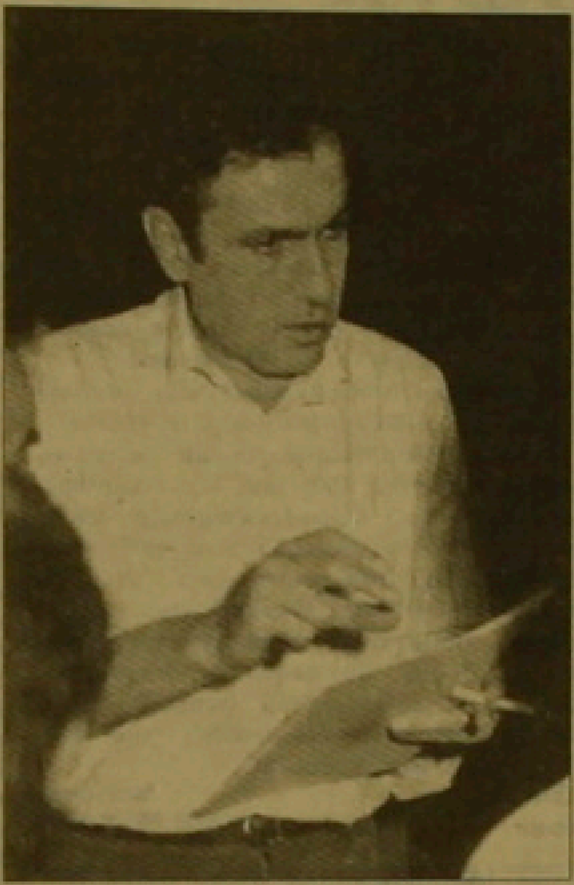

Ինչ խոսք, լավ օրից չեն գալիս այդպիսի մտասանջությունները ու կասկածամտությունները, երկու ծանր ձմեռ անցկացրած, կենսամակարդակի աննախադեպ անկում ապրած, մոտակա ապագայում դրության բարելավման հույս չունեցող ազգաբնակչության մեջ հակառակ տրամադրությունները ավելի զարմանալի ու անհասկանալի կլինեին: Սակայն մանկան ծնվելուց հետո այնքան էլ տեղին չեն «ցանկալի՞ էր նրա լույս աշխարհ գալը կամ ժամանակի՞ն թե անժամանակ էր զավակի հայտնվելը» խոսակցությունները: Ազգասիրական և հայրենասիրական սերմերից խորհրդային մոտ աղագայում բեղմնավորված հայ տեսականության նոր ժառանգորդը խնամքի, հոգատարության, սննդի ու ֆիզիկական դաստիարակության դահանջներ էր ներկայացնում: Այլ հարց է, թե ինչ չափով այն դրանք ստացավ և որքա՞ն պտտղ է մանուկը մեծանում:

Պետք է խոստովանենք, որ այս հայեցակետից հղարտանալու քիչ բան ունենք. տեական շրջափակումները, Արցախի արյունածոր վերքի բուժման համար տրամադրվող մարդկային և նյութական զգալի դաշարները, տնտեսավարման ոլորտում բույլ տված հսկայական սխալները, ղեկավար այրերից շատերի շուկայական կասկածելի փորձարարությունները, ներքին և արտաքին քաղաքականության ասպարեզում առկա սխալ կամ թերի գործունեությունը լուրջ տկարություն են հաղորդել ազատության և անկախության զավակին՝ 3-րդ հանրապետությանը:

Եվ այնուամենայնիվ, մոտրային տարիքն արդեն անցած տեսության մեջ քիչ չեն նաև նրա կենսունակության հուսադրող գծերը: Դա առաջին հերթին վերաբերում է նրա կամային հատկանիշներին. ժողովրդի մեջ իր տեսականության հաստատման, ազգային իղձերը բեկուզ և մասամբ կատարված տեսնելու երազանքը և այդ նպատակին հասնելու ճանապարհին անձնազոհ համառություն, դժվարությունների դեմ պայքարում առնականություն հանդես բերելու փաստը հույս է ներշնչում, որ անկախ մեծ ու փոքր արգելքների առկայությունից, անում և աստիճանաբար ուժ է հավաքում իր ուրույն դեմքն ունեցող, կայուն դիրքի ձգտող մի նոր երկիր: Դրա ապացույցներից մեկն էլ այն է, որ անգամ այն ժամանակ, երբ ղարաբաղյան հողում ռազմական պարտությունների հետևանքով իշխանության ղեկավարների և մտավորականության որոշ խավերում պարտվողականության զգացումներն էին գլուխ բարձրացնում, սոցիալ-տնտեսական դժվարություններին բեռի տակ կքված հանրապետության բնակչության գերակշիռ մասը ներշնչեց ազատագրական պայքարը շարունակելու վճռականությունը: Եվ կարելի է ասել, որ ԼՂՀ-ի ներկա ռազմական հաջողությունների հիմնական պատճառը հայ ժողովրդի նպատակներին հասնելու համառ տրամադրվածության մեջ է թաքնված: Եվ ոչ թե անսահման համբերությունը (ինչպես սիրում են ներկայացնել ներկայիս ղեկավարները), այլ ազգային իղձերին հասնելու համառությունն է դառնում մեր ժողովրդի հիմնական բնութագիրը:

Պատահական չէ, որ հանրապետությունում գործող քաղաքական ուժերը բնակչության կողմից ընկալվում են ոչ այնքան սոցիալ-տնտեսական հավաքածների, որքան ազգային խնդիրների հարցում ունեցած վերաբերմունքի և գործունեության տեսանկյունից:

Եվ նորից չփորձենք գնահատել «Լա՞վ է, թե՞ վատ» անող, հասակ առնող, աշխարհի հետ դեռևս բոբոքանքով հաղորդակցվող մանուկ տեսության բնավորության այս գիծը: Բոլոր ծնողների համար միշտ էլ լրացուցիչ հոգսերի և մտասանջության տեղիք են տալիս աշխույժ, վեճերի մեջ մշտապես խառնվող, շարժուն և իրենց անհասականություն ընդգծող երեխաները: Սակայն հաճախակի քողարկելով հանդերձ, նրանք չեն կարողանում թաքցնել իրենց հպարտությունը, քանզի վստահ են, որ այդպիսի զավակները կյանքում անպայման կգտնեն իրենց հաստատուն տեղն ու դիրքը:

ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կովկաս

Քաղաքական իրադրությունը Չեչնիայում

Իրադրությունը Չեչենական Հանրապետությունում նոր, Ինգուշական Հանրապետության կազմավորումից հետո բարդացել է: Ընդդիմությունը շուրջօրյա հանրահավաքներ է կազմակերպում նախագահ Դուդաևի հրաժարականի և ընդհանրապես նախագահական կառույցի վերացման պահանջով, ընդ որում այդ պահանջին սահմանադրական բնույթ տալու համար օրակարգում է դրվել հանրաքվեի հարցը: Նշվել էր նույնիսկ ժամկետ, հուլիսի 5-ը, բայց նախագահ Դուդաևի ձեռնարկած որոշ միջոցառումների հետևանքով հանրաքվեն կայացել է ընդամենը մեկ՝ Նադտերեչնի շրջանում:

Հուլիսի 17-ին Դուդաևը հրամայել էր ուժային մերոդներով ճնշել ելույթները շրջանում: Դուդաևի կողմնակիցների զինված մի շարասյուն ռազմական տեխնիկայի ուղեկցությամբ նույն օրը շարժվել էր դեպի Նադտերեչնի շրջան:

Այդ իրադարձություններից մեկ շաբաթ առաջ բնակչության հավաքը որոշում էր ընդունել շրջանը հայտարարել անկախ: Շրջանի ղեկավար Ումար Ավտուրխանովի խոսքերով, շրջանը ռազմական կարգավիճակի էր անցել: Զինվորական պարեկը տնօրինում էր բոլոր հարցերը:

Դուդաևի կողմնակիցների արշավն անհաջող ավարտ ունեցավ: 70 հոգի հայտնվել էին շրջափակման մեջ, նրանց վերջնագիր էր ներկայացվել: Ընդդիմության ներկայացուցչի խոսքերով, որն անանուն ցանկացավ մնալ, Նադտերեչնի շրջանը հականախագահական ուժերի կենտրոն դարձավ: Չեչենական սփյուռքում այս իրադարձությունները արձագանք գտան, հականախագահական ուժերը կողմնակիցներ ձեռք բերեցին: Այս ամենը Ռուսաստանի խորհրդարանի ազգությունների խորհրդում քննարկման առիթ դարձավ, որը հանդես եկավ հայտարարությամբ, իր խոր անհանգստությունը հայտնելով հուլիսի սկզբներին Գրոզնիում տեղի ունեցած դեպքերի կապակցությամբ: Հայտարարությունում նշվում էր, որ «Դուդաևը միջազգային նորմերով ամրագրված մարդու և քաղաքացու իրավունքների կողմից խախտումներ է թույլ տվել, ուժ գործադրելով ընդդիմության խաղաղ ելույթները ցրելու և հանրաքվեի անցկացումը խափանելու համար»: Այդ արյունոտ հաշվեհարդարի հետևանքով կան սպանվածներ, տասնյակ մարդիկ վիրավորվել են: Ազգությունների խորհրդի հայտարարությունում ասվում է, որ կառավարող վերնախավի քաղաքականությունն իր դառը պտուղներն է տվել Չեչնիայի բնակիչներին, բացասաբար է անդրադառնում ողջ Հյուսիսային Կովկասի վրա:

Ռուսաստանի Ազգությունների խորհրդի փորձագետների գնահատականներով, անօրինականությունը, ռազմական ուժի քաղաքականությունը, զինամթերքի ոչնչով չսահմանափակված տարածումը վատթարացրել են առանց այն էլ ծանր ներածին իրավիճակը հանրապետությունում, հանգեցրել են մաֆիոզ կազմավորումների աղդեցության աճին:

Դուդաևի և ընդդիմության հարաբերությունները անմեղ զոհերի արյունով են ներկված: Մուսա Դերբիշևի և Նադտերեչնի շրջանի բնակիչների միջև ընդհարումների հետևանքով զոհվել է 3 անմեղ մարդ:

Չնայած պաշտոնական Գրոզնին հերքում է Դուդաևի զինվորական ստորաբաժանումների տեղական շարժերի մասին լրատվությունը, շրջանի իշխանությունների ներկայացուցիչները բնութագրում են իրավիճակը որպես լարված, որը սպառնում է նրանց մոբիլիզացնել բոլոր ուժերը պարտիզանական հակաբոլոր հարված տալու համար: Բոլոր անհրաժեշտ միջոցները դրա համար կան: Դուդաևի զինված կողմնակիցները ոչնչացվելու են շրջանի տարածքում հայտնվելու դեպքում:

Չեչենական Հանրապետության տարածքը

Չեչեններով բնակեցված տարածքը ընդգրկում է հանրապետության կենտրոնական և արևելյան մասը: Ինգուշիայից այդ տարածքը տարանջատվում է Լեռնային մասում Ֆորտանգ գետով, իսկ հարթավայրում՝ Սունժա կազակներով բնակեցված շրջանով:

Անցյալ դարում ընդունված էր Չեչնիան բաժանել երկու մասի՝ մեծ ու փոքր: Մեծ Չեչնիան ներառում է Արգուն գետի աջափնյա շրջանները մինչև Ախսայ գետը: Իսկ Փոքր Չեչնիան՝ Արգուն գետի ձախափնյա շրջանները, ներառյալ լեռնային մասը և Նադտերեչնի շրջանը:

Նախկին Չեչեն-Ինգուշական հանրապետության բնական պայմանները բազմազան են և թույլ են տալիս զարգացնել բազմաճյուղային գյուղատնտեսությունը: Հանրապետությունը հարուստ է նավթով և բնական գազով, գիպսի, կրաքարի և այլ արժեքավոր շինանյութերի հանքավայրերով: Նավթարդյունաբերության զարգացման աստիճանով հանրապետությունը գրավում է առաջին տեղերից մեկը Կովկասում:

Նոր իրավիճակ

Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնող Ինգուշական Հանրապետության ձևավորումից հետո Չեչենական Հանրապետությանը մնաց միայն մեկ նավթի հանքատեղ և Գրոզնիում մեկ մեծ նավթամշակման գործարան (խոսքը էներգակիրների մասին է): Տրանսպորտային միակ ճանապարհը՝ երկաթուղին, անցնում է Նադտերեչնի շրջանով, որը վերահսկվում է ընդդիմության կողմից: Դուդաևը հայտնվելով մեկուսացման մեջ, փորձեց տնտեսական կապեր հաստատել Կրասնոդարի և Ստավրոպոլի մարզերի հետ: Հացի և սննդամթերքի փոխարեն Դուդաևը նավթ էր խոստացել: Դա կարող էր թեթևացնել իրավիճակը Ռուսաստանի կողմից շրջափակման ենթարկված Չեչնիայում: Բայց վերջին օրերին օս-ինգուշական հակամարտությունը կտրուկ սրվել է, ինչը, ըստ մեզ, կապված է Չեչնիայի իրավիճակի հետ: Դա ուրախալի ելք է Դուդաևի համար: Ինգուշների ելույթները և Դաշնակցային Ռուսաստանի կառավարությանը ներկայացրած վերջնագիրը ինգուշական փախստականներին Հյուսիսային Օսիայի Պրիգորոդնի շրջան՝ նախկին բնակեցման վայրը վերադարձնելու մասին, ըստ երևույթին Չեչնիայի փորձն է սեպ խրել Ռուսաստանի և Ինգուշիայի միջև և այսպիսով ստրատեգիական կարևոր դիրք գրավել (տարածքի իմաստով) Հյուսիսային Կովկասի տարածաշրջանում:

Բայց Դաշնակցային Ռուսաստանի կառավարությունը օս-ինգուշական հակամարտության գոտում շտապ միջոցառումներ ձեռնարկեց: Նախ, Ռուսաստանի կառավարությունն ընդլայնեց արտակարգ իրավիճակն ընդգրկող տարածքը, ներառելով նաև կազակներով բնակեցված Սունժի շրջանը և Նադտերեչնի շրջանի մի մասը: Կազակները հայտնվել են այդ տարածքներում դեռ 17-րդ դարում և մինչ այսօր Ռուսաստանի համար իշխանությունը հսկելու միջոց են հանդիսանում: Ակնհայտ է, որ այսօր էլ Ռուսաստանն օգտագործեց այդ միջոցը. երկու շաբաթ առաջ կազմավորվել է ևս մեկ՝ Թերեքյան կազակների միությունը: Այդ միությունը մտավ կազակների ընդհանուր Հյուսիսկովկասյան միության մեջ: Թերեքի կազակների միությունը, որի կենտրոնը Նադտերեչնի շրջանը և Գրոզնու արվարձաններն են, վերջնագիր է ներկայացրել Չեչնիայի իշխանություններին, պահանջելով պաշտպանել ռուսալեզու բնակչության իրավունքները: Այնպես որ Չեչնիայի և Ինգուշիայի տարածքների միջև Ռուսաստանն ունի կազակների ամուր պատնեշ:

Տրամաբանական վախճան

Արտակարգ իրավիճակի գոտու մեջ մտցվել են նաև այլ ստորաբաժանումներ, ինչպես նաև կատարվել են կադրային փոփոխություններ: Ժամանակավոր վարչակազմի ղեկավար էր նշանակվել տխրահռչակ Պոլյանիչկոն, իր արյունոտ գործունեությամբ մեզ արդեն ծանոթ Լեռնային Ղարաբաղից: Այդ նշանակումը պատահական չէր: Դրա մասին շատ է գրվել, մնում է ավելացնել, որ Պոլյանիչկոն ծանոթ էր այն զինվորական ստորաբաժանումներին, որոնք տեղաբաշխված են հակամարտության գոտում, իսկ մինչ այդ եղել են Լեռնային Ղարաբաղում և Ադրբեջանի Լենքորանի շրջանում և գործել են «բաժանիր, որ տիրես» սկզբունքով:

Պոլյանիչկոյի նշանակումով զոհերի թիվը ավելացավ: Դրա պատճառն այն ուժային մեթոդներն էին, որոնցով ղեկավարվում էր նրա աշխատակազմը: Այդ մեթոդները բողոքարկել էին թե օս, թե ինգուշական կողմերը: Պոլյանիչկոյի սպանությունը նրա կյանքի տրամաբանական վերջն էր, քանի որ 1979 թվականին Աֆղանստանից իր գործունեությունը սկսած այդ մարդու ձեռքերն արյունոտ էին:

Ռուսաստանի՝ Հյուսիսային Կովկասում հակամարտություններ կարգավորողի դերըորոշումը սրանով նոր փուլ է թևակոխում: 1992 թվականի վերջում ծագած օս-ինգուշական հակամարտությունը ցույց տվեց, որ Ռուսաստանը չի զիջի իր ազդեցության ոլորտները: Փակուղի մտած բանակցությունները և վիճարկվող տարածքները հիմք են նոր լարվածության համար:

Ինչ վերաբերում է ինգուշ ժողովրդի արտակարգ համագումարին, ապա նրա որոշումները իրավական հիմք չունեն, քանի որ նախ Ինգուշիան մտնում է Ռուսաստանի կազմի մեջ և երկրորդ՝ ունի իր նախագահը, երրորդ՝ կազմավորվող պետական կառուցվածքը:

Այսօր պարզ է, որ Ռուսաստանը գործելու է ուժային մեթոդներով, քանի որ բոլոր մնացած մեթոդները սպառվել են:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Բնակչություն

Ֆրանսիայի բնական աճը վտանգված

Ընթացիկ տարին Ֆրանսիայի համար խիստ անբարենպաստ է ծննդաբերության ասպարեզում, ուր նկատվում է չափազանց վտանգավոր անկում: Այսպես՝ 1991 թ.-ի 759 հազար ծնունդի դիմաց 1993-ի առաջին կիսամյակին արձանագրվել է ընդամենը 351 հազար:

«Լը Քոթիդիեն դը Պարի» թերթը գրում է, որ 30 տարի առաջ յուրաքանչյուր ֆրանսուհի միջին հաշվով 3 երեխա էր ունենում, 10 տարի անց՝ 1974-ին՝ 2, 1. 1991-ին՝ 1,77 եւ 1992-ին՝ 1,73: Այս տարվա սկզբին այս թիվը իջավ մինչեւ 1,65-ի՝ գրեթե կեսը 1964-ի համեմատությամբ:

Այսուհանդերձ Ֆրանսիան եվրոպական երկրների շարքում առաջիններից է ծննդաբերության ասպարեզում, մինչդեռ Գերմանիայում վերոհիշյալ թիվը կազմում է 1,33, Իսպանիայում՝ 1,28, Հունաստանում՝ 1,40, Պորտուգալիայում՝ 1,50 երեխա: 20 տարեկանից ցածր եւ 40-ից բարձր կանանց մեջ ծննդաբերողների տոկոսը շատ ցածր է՝ (ներկայացնելով ամբողջ ծնունդների 2,4 տոկոսը): 1975 թ.-ին ֆրանսուհիները միջին հաշվով անդրանիկ ծննդաբերությունը 26,7 տարեկանում էին ունենում, 1991-ին՝ 28, 4 տարեկանում: 35-ից 40 տարեկան հասակում ծննդաբերող կանանց թիվը վերջին տարիներին գրեթե կրկնապատկվել է, սակայն է թե ավելացել է ուշ ամուսնացողների թիվը:

Հետաքրքրական փաստ է, որ մեծ թիվ են կազմում (32 տոկոս) արտաամուսնական (ապօրինի) երեխաները: Ապօրինի երեխաներ ծննդաբերող մինչեւ 20 տարեկան կանայք կազմում են մոտ 75 տոկոս, 20-ից 24 տարեկան՝ 50 տոկոս ընդհանուր թվից:

Եվրոպայում համեմատական կարգով թվային պատկերն այսպիսին է. Շվեդիա՝ 48 տոկոս, Դանիա՝ 46 տոկոս եւ Նորվեգիա՝ 38 տոկոս: Ամենացածրերն այս շարքում՝ Իտալիա՝ 6,6 տոկոս, Հունաստան՝ 2,4 տոկոս, Իսպանիա՝ 9,6 տոկոս, Ֆինլանդիա՝ 7,7 տոկոս:

Միջին հաշվով եվրոպական ծննդաբերության մեջ ապօրինի երեխաների թիվը 20 տոկոս է, այսինքն՝ յուրաքանչյուր 5-ից 1-ը:

Եզրակացությունը մեկն է. ծննդաբերության այս չլված, երե չասենք՝ աղետալի անկումն անշուշտ կբերի բնակչության թվաքանակի նվազեցում Եվրոպայում, որը, մեղմ ասած, այնքան էլ դուրեկան երեւույթ չէ: Մնում է բերեւս միակ ելքը. դռները գրկաբաց բանալ ներգաղթողների առջեւ:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻՐՅԱՆ
Վալանս

Սոմալի

ՄԱԿ-Ը ՑԵԽԻ ՄԵՋ

1992 թ. դեկտեմբերի 8-ին գրեթե տոնական մթնոլորտում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի ամերիկյան զորախումբը ափ իջավ Մոգադիշոյում, հրացանների ծայրին ծաղիկներ դրած: Ամերիկացիները հավակնում էին սովից փրկել Սոմալին, որը հյուծվել էր քաղաքացիական պատերազմի երկու տարիներից հետո: Սակայն յոթ ամիս անց ՄԱԿ-ի վերահսկողությամբ իրականացվող ռազմական ու մարդասիրական այդ առաքելությունը վերածվեց միջազգային ոստիկանական գործողության: Հուլիսի 12-ին ամերիկացիները ռմբակոծեցին Մոգադիշոյի այն առանձնատունը, որտեղ հավաքվել էին ռազմական գլխավոր հրամանատարներից մեկի՝ ամերիկացիների առաջին թշնամին դարձած գեներալ Մոհամեդ Ֆարահ Այդիդի շարժման պատասխանատուները: Ռմբակոծության հետեւանքով, բժշկական աղբյուրների համաձայն, զոհվեց մոտ հիսուն մարդ: Այդ արարքը զայրացրեց տեղացիներին, եւ մոլեգնած ամբոխն սկսեց քարկոծել դեպքի վայր եկած չորս լրագրողների (մեկ անգլիացի, մեկ գերմանացի եւ երկու քենիացի):

Այդ միջադեպի հետեւանքով Սոմալիում ՄԱԿ-ի վարկը կտրուկ ընկավ: Միջամտելով շատ ուշ՝ 1992 թ. դեկտեմբերին, երբ արդեն տասնյակ հազարավոր սոմալիցիներ սովամահ էին եղել, ՄԱԿ-ը Սոմալիում գործողությունների ղեկավարումը հանձնարարեց ամերիկացիներին, որոնց զորախումբն ամենամեծն էր: Ավելի ուշ, ՄԱԿ-ի առաջարկությանը հակառակ, Վաշինգտոնը հրաժարվեց զինաթափել սոմալիցի մարտիկներին, չցանկանալով վտանգի ենթարկել իր «տղաների» կյանքը: Ջանալով հնարավորին չափ շուտ հեռանալ Սոմալիից, ամերիկացիներն առանձնապես չէին ձգտում այդ երկրում գտնել քաղաքական ու ռազմական որեւէ լուծում: Իսկ հունիսին գեներալ Այդիդի մարտիկների կողմից ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի պակիստանցի 24 զինծառայողների սպանությունից հետո, Վաշինգտոնն սկսեց պատանդային կերպարանքով ներկայացնել սոմալիցի զորավարին: Նրա գլուխը գնահատվեց 25 հազար դոլլար: Բայց դրա արդյունքն անսպասելի եղավ. ապստամբ հրամանատարը հերոսացվեց բնակչության կողմից, որը ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի զինվորներին արդեն ընկալում է որպես զավթիչների: Իսկ ամերիկացիների հուլիսյան ռմբակոծությունը դարձավ այն վերջին հարվածը, որ խախտեց ՄԱԿ-ի խաղաղապահ բազմազգ ուժերում մինչ այդ եղած հարաբերական համաձայնությունը: Նախկին գաղութային տերություն Իտալիան, որը խաղաղապահ ուժերում ունի 2600 մարդուց բաղկացած զորաբաժին, պահանջեց «դադարեցնել մարտական գործողությունները, Սոմալիում վերսկսել երկխոսությունը, զինաթափել բոլոր հակամարտ կողմերին»:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Թուրքիա

Նատաշաները եւ իվանները «օկուպացրե՞լ են» Թուրքիան

«Նատաշաներից հետո դեպի Թուրքիա շարժվեցին իվանները, եւ դա մեծ տագնապ է հարուցում», Ստամբուլի «Թերջուման» թերթն այսպես մեկնաբանեց ԱՊՀ երկրների քաղաքացիների հաշվին Թուրքիայում արագորեն աճող էժան աշխատուժի շուկայի խնդիրը: Թուրքերը նատաշաներ են անվանում ռուսաստանցի աղջիկներին, իսկ իվաններ՝ օրավարձու բանվորներին, որոնք շարունակում են Թուրքիայի ծովամերձ նահանգներ հասնել նախկին ԽՍՀՄ-ից:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո, ասվում է մեկնաբանության մեջ, այնտեղից Թուրքիա խուժեց «զբոսաշրջիկների» հորձանքը: Վերջին ժամանակներս նրանց մեջ ավելացել է այն տղամարդկանց թիվը, որոնք երկիր մտնելով զբոսաշրջային այցագրով, սկսում են փաստել որոնել աշխատանք, չնայելով պայմաններին: Նրանց առաջարկում են բեռնակրի, ծխախոտ եւ բեյ հավաքողի աշխատանքներ, այսինքն, ամենածանր գործերը: «Ռուս զբոսաշրջիկին» օրական 12 ժամյա աշխատանքի դիմաց վճարում են մինչեւ չորս դոլլար: Եւ ռուսաստանցի հյուրերը հաճույքով համաձայնում են, գրում է թերթը:

Սակայն, թուրք գործատուների վրա որքան էլ էժան նստի ռուս բանվորը, չի կարելի թույլ տալ, որ նա աշխատանքի շուկայում դուրս մղի տեղաբնակներին, որոնք իրենք էլ աշխատանք որոնելիս զգալի դժվարություններ են կրում, հետեւություն է անում Ստամբուլի թերթը: ԱՊՀ-ից եկող «զբոսաշրջիկները» շուտով կհեղեղեն ամբողջ սեւծովյան ափը, այնուհետեւ նաեւ Թուրքիան, պնդում է սննդարդյունաբերության բանվորների արհմիության տեղական բաժանմունքի նախագահ Աղնան Օնայը: Նրա կարծիքով, հարկավոր է արագորեն կանգնեցնել այդ անվերահսկելի երեւույթը: Արհմիության ղեկավարը նաեւ գտնում է, թե Թուրքիան ժամանակից շուտ է բացել Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ մյուս երկրների հետ սահմանը, քանի որ առաջին հերթին պետք է մշակել համապատասխան օրենսդրություն եւ ապա միայն աշխատանքի ընդունել այդ կարգի օտարերկրացիներին:

ԱՐՄԵՆԱԿՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԱՄՆ

Գլխավորը Իրանին չտալն է

Ելույթ ունենալով ԱՄՆ-ի կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի արտաքին գործերի կոմիտեում կայացած ունկնդրումների ժամանակ, ԿՀՎ-ի տնօրեն Վուլսին հայտարարեց. «Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի պաշտոնական ոչ անհիմն կասկածի տակ են առնում հրթիռային տեխնոլոգիաների տարածման վերահսկման ռեժիմը կատարելու նպատակահարմարությունը: Իրադարձությունների նման զարգացումը բնավ չի կարելի ողջունել, նկատի ունենալով այդ հրթիռների լայն տարածումը:

Մեզ նաեւ մտահոգում են տեխնոլոգիաների հանձնման վերաբերյալ Ռուսաստանի կառավարության կողմից քննարկվող մի շարք համաձայնագրեր, նախ եւ առաջ այն համաձայնագրերը, որոնք առնչվում են Իրանին ռեակտորներ եւ համապատասխան տեխնոլոգիաներ վաճառելու: Հաշվի առնելով Իրանի միջուկային հավակնությունները, մենք պետք է հասկանանք, որ ատոմային էներգետիկայի բնագավառում Իրանին ցույց տրվող ամեն մի օժանդակություն կարող է նրան օգնել միջուկային սպառազինությունների ստեղծման բնագավառում»:

ԱՐՄԵՆԱԿՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ռուսաստան

Ռուսաստանում բարեփոխականները թույլ ու մեկուսացված են թվում

«Ֆայնենշըլ թայմզը» օգոստոսի երկուսին հրապարակել է հոդված, որտեղ վերլուծվում է Ռուսաստանի բարեփոխումների ընթացքը: Հոդվածում մասնավորապես ասվում է. «Արդյունաբերապես զարգացած յոթ երկրները եւ միջազգային ֆինանսական հաստատությունները գտնում են, որ ռուսական բարեփոխումները չեն կարողանա գոյատեւել քաղաքական անկայունության ներկա ժամանակաշրջանի պայմաններում, եւ պատրաստվում են իրենց դիրքորոշումն արտահայտել այս հարցի շուրջ ամառն ավարտից հետո: Ինչպես հայտարարեց Յոթնյակի բարձրաստիճան ներկայացուցիչներից մեկը, «Ռուսաստանի կառավարության մեջ բարեփոխականները ներկայումս թվում են թույլ ու մեկուսացված, գործողությունների անընդունակ»:

Մոսկվայում արեւմտյան դիվանագետները նշում են, որ Ռուսաստանի բարեփոխումների ընթացքին առնչվող արեւմուտքի երկյուղները այժմ էլ ավելի են ուժեղացել բյուջեի անհիմնավորվածության եւ Ելցինի ու խորհրդարանի միջեւ իշխանության պայքարի սրման պատճառով: Յոթնյակի երկու բարձրաստիճան պաշտոնյաների կարծիքով, թե Ելցինը եւ թե Ֆյոդորովը անգյալ շաբաթ տանուլ տվեցին:

«Երբ սեպտեմբերին հարկ լինի որոշումներ ընդունել, բյուջեում կարող են հայտնվել վաս ցուցանիշներ, ընդգծեցին նրանք: Երե դա լիներ Հնդկաստանի կամ Բրազիլիայի նման երկիր, մենք վաղուց կառավարությանն ասած կլինեինք, որ ներ ծրագրերի իրագործումը չենք շարունակելու բարեփոխումների անհետեւողական ընթացքի պատճառով»:

ԱՐՄԵՆԱԿՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Լիցքաթափման հիվանդություն

Արեւելյան Եվրոպայում սոցիալիզմի ճամբարի փլուզումը եւ միջազգային լիցքաթափումը պատճառ են դարձել մի խորհրդավոր հիվանդության, որը ներկայումս մոլեգնում է Կուբայում եւ արդեն վնասել է 45 հազար մարդու: Հիվանդությունը բնութագրվում է տեսողական խանգարումներով եւ թեւերի ու ոտքերի ցավերով: Այն արդեն ստացել է «լիցքաթափման հիվանդություն» պատկերավոր անվանումը: Իրոք, Կուբայի «մեծ եղբոր» Խորհրդային Միության քայքայումից եւ նրա օգնության վերացումից հետո կուբացիներն իրենց սննդի դաժան նոր ռացիոնը եւ դեղորայքի պակասը որեւէ ձեւով փոխհատուցելու նպատակով սկսեցին իրենք սննդամթերք ու դեղորայք պատրաստել, հաճախ օգտագործելով բնական մթերքներ (օրինակ, օսլա պարունակող մանիոկ բույսը), որոնք երբեմն նաեւ թունավոր են պարունակում:

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության եւ ԱՄՆ-ի առողջապահական հաստատությունների փորձագետների վերլուծությունների համաձայն, հենց այդ վնասակար նյութերի հաճախակի օգտագործումից է առաջանում նոր հիվանդությունը: Եվ քանի որ ախտահարույց թունանյութն առայժմ տրոհված չէ, ներկայումս միակ բուժումն այն է, որ հիվանդներին երեք շաբաթ պահում են հիվանդանոցում եւ վիտամինների մեծ չափաբաժիններ տալիս:

«Le Point», հուլիս 23, 1993

Չին միլիոնատերերի ակումբ: Չինաստանի միլիոնատերերի ընկերակցության տվյալների համաձայն, երկրում գործող չին միլիոնատերերի ակումբին անդամակցելու համար հարկավոր են հետեւյալ նախապայմանները. ունենալ «Մերսեդես» շարժական հեռախոս, «Ռոլեքս» ժամացույց, արեւմտյան ձեւվածքի կոստյում եւ թիկնապահ:

Լուրեր Հայ...

Ուկրաինայում հանում են ռազմավարական հրթիռները

Հուլիսի 30-ին հանվել էր Ուկրաինայի Նիկոլաեւի մարզում տեղաբաշխված 43-րդ հրթիռային բանակի երկու հրթիռահամալիր եւ աշխատանքներ էին սկսվել ռազմավարական ՍՍ-19 երեք հրթիռների հանման նպատակով: Այդ մասին հայտնեց Ուկրաինայի ռազմարդյունաբերական համալիրի հարցերի գծով փոխվարչապետ Վալերի Շմարովը: Նրա խոսքերով, հրթիռների հանումը «կտեւի մի քանի տարի»: Դա կապված է այն բանի հետ, որ Ուկրաինայում մինչեւ օրս անբավարար են հրթիռային վառելիքի վերամշակման կարողությունները, ինչպես նաեւ հարկավոր է օգտահանել միջուկային մարտալիցքերը: Վ. Շմարովը հայտարարեց, որ Ուկրաինան չի կարող բոլոր աշխատանքները կատարել առանց Ռուսաստանի օգնության: Նրա խոսքերով, ներկայումս Ուկրաինայի նախարարների կաբինետը պաշտպանության եւ արտաքին գործոց նախարարությունների մասնակցությամբ համաձայնեցնում է Ռուսաստանի հետ միջուկային այն զինանոցների կարգավիճակին առնչվող պայմանագրի նախագիծը, որոնք պետք է օգտագործվեն որպես միջուկային մարտալիցքերի պահպանման միջանկյալ բազաներ: Միջուկային մարտալիցքերի օգտահանման աշխատանքները չի կարելի ձգձգել, քանի որ դրանցից շատերի, շահագործման երաշխիքային ժամկետները սպառվում են», ընդգծեց Վ. Շմարովը: Նրա խոսքերով, մարտահերթապահությունից պետք է հանվեն նաեւ ՍՍ-24 հրթիռները, քանի որ դրանց միջուկային մարտագլխիկների ծառայության ժամկետը չի գերազանցում 5 տարուց: ԻՖ

Սերգեյ Պարֆյոնովին հանձնել են Ռուսաստանին

Հուլիսի 31-ին ռուս-լատվիական սահմանում Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին հանձնեցին Ռիգայի օմոնականների նախկին հրամանատար, Ռուսաստանի քաղաքացի Սերգեյ Պարֆյոնովին, որը պատիժ էր կրում Լատվիայում: Ռիգայից ստացված հաղորդման համաձայն, հայրենիքում պատիժ կրելու համար կալանավորներին հանձնելու միջպետական պայմանագրին համապատասխան Ռուսաստանին են հանձնվել Լատվիայում տարբեր հանցանքների համար դատապարտված Ռուսաստանի եւս 5 քաղաքացիներ: Պարֆյոնովի կինը՝ Օլգան Բալքչանսին հայտնեց, որ Տյումենի քաղաքային իշխանություններն իրենց ընտանիքին երեխնյականց բնակարան են հատկացրել: Պարֆյոնովը պահպանում է Տյումենի օմոնականների հրամանատարի պաշտոնը: Սերգեյ Պարֆյոնովին Լատվիայի ոստիկանությունը ձերբակալել էր 1991 թ. աշնանը Տյումենում, ուր Լատվիայի անկախության հռչակումից հետո տեղափոխվել էր Ռիգայի օմոնականների զորամասը: Ռուսաստանի դատախազությունը համաձայնել էր ձերբակալությանը, քանի որ Լատվիայի իշխանությունների հայցադիմումի մեջ նշվում էր, թե Պարֆյոնովին կասկածում են ելուզակության եւ դիվերսիաների մեջ: 1992 թ. նոյեմբերին Լատվիայի դատարանը Պարֆյոնովին դատապարտեց ծառայողական լիազորությունների վերազանցման համար: Լատվիայում Ռուսաստանի դեսպան Ալեքսանդր Ռաննիխը Բալքչանսին տված հարցազրույցում հայտարարեց, որ Պարֆյոնովին Ռուսաստանին հանձնելու վճիռը գնահատում է որպես նախագահ Գունտիս Ուլմանիսի բարի կամքի արտահայտություն: ԻՖ

Նախկին նախագահի կարծիքը

Մոլդովայի խորհրդարանի նախկին նախագահ Ալեքսանդր Մոշանուն ելույթ է ունեցել ընդդեմ Ալմա Աթայի այն պայմանագրերի վավերացման, որոնցով Մոլդովան մտնում է ԱՊՀ կազմի մեջ: Մոշանուն առաջարկել է վավերացնել միայն պայմանագրերի տնտեսական մասը: Ելույթ ունենալով Մոլդովայի ռադիոյով, նախկին նախագահը հայտարարել է, որ Մոլդովայի ԱՊՀ կազմի մեջ մտնելու մասին հարցը բարձրացվել է կայսրամետ ուժերի կողմից, որոնք ամեն գնով փորձում են հանրապետության նեքնակը նոր ռուսական այցեշրջության տակ: ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Կարտեր տաջիկա-աֆղանական սահմանում

Փյանջի եւ մոսկովյան սահմանապահ ջոկատների տեղամասերում գրոհայիններն այս շաբաթ չորս անգամ փորձել են Աֆղանստանից անցնել Տաջիկստան: Ինչպես հաղորդում է Մոսկվայում Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերի շտաբի մամլո գրասենյակը, սահմանապահների եւ 201-րդ մոտոհրաձգային դիվիզիայի ուժասպառ հարվածներից հետո գրոհայինները ետ են շպրտվել: Հուլիսի 31-ից Աֆղանստանի տարածքից ականակոծվել ու գնդակոծվել է մոսկովյան սահմանապահ ջոկատի ուղեկալներից մեկը: Սահմանապահների մեջ տուժածներ չկան: ԻԴ

Համագումարը որոշեց ձեռնպահ մնալ

Ինգուշիայի ժողովուրդների համագումարը շաբաթ օրը որոշում ընդունեց ձեռնպահ մնալ չստորագրելով նոր ֆեդերատիվ պայմանագիրը: Պատճառը Հյուսիսային Օսիայի Պրիգորոդնի շրջան 67 հազար փախստական ինգուշների վերադարձի խնդրի դեռեւս չլուծված լինելն է: Համագումարը որոշեց նաեւ մինչեւ 1993 թ. սեպտեմբերի 1-ը հետաձգել Ռուսաստանի կազմից դուրս գալու հարցը, այդպիսով հնարավորություն տալով իշխանություններին որոշել ինգուշական սահմանների եւ փախստականների խնդիրները: Փախստականները լքել էին Պրիգորոդնի շրջանը 1992 թ. նոյեմբերին օս-ինգուշական հակամարտության հետեւանքով: ԻԴ

Շեւարդնաձեն կոչ է անում խստություն բանեցնել

Երկուշաբթի օրը Թբիլիսի ժամանած եւ լույս ունենալով Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն կոչ արեց «հանրապետությունում սահմանել առավել խիստ ռեժիմ»: Նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմնակիցների առնչությամբ Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարեց. «Ես կոչ չեմ անում ճնշել ժողովրդավարությունը, սակայն կարգ ու կանոնի հաստատման համար պայքար պետք է սկսեն ամբողջ ժողովուրդը, բոլոր պետական կամ մասնավոր կառույցները»: Շեւարդնաձեն այն համոզմունքը հայտնեց, որ երկրում ի հայտ եկած սոճոր մեղավորները մեկ նպատակ ունեն՝ «ամեն ինչ անել, որպեսզի Վրաստանում կայունություն չլինի, Աբխազիայի պատերազմը չավարտվի»: ԻԴ

Չինաստանի պատվիրակությունը Տաշքենդում

Ուրբաթ օրը Տաշքենդ ժամանեց ժողովրդական ներկայացուցիչների համաչինական պատվիրակությունը մշտական կոմիտեի փոխնախագահ Ցինռու Դավանզիի գլխավորությամբ: Ինչպես ԻԹ-ին հայտնեցին Ուզբեկստանի Գերագույն խորհրդի միջխորհրդարանական կապերի բաժնում, այցի նպատակն է կապեր հաստատել երկու երկրների խորհրդարանների ներկայացուցիչների միջեւ: Չինաստանի պատվիրակությունը 5 օրվա ընթացքում մի շարք հանդիպումներ կանցկացնի Ուզբեկստանի Գ.Ե.Ռ.Ձ, միջազգային մշակութային լուսավորական կապերի ազգային ընկերակցությունում, կայցելի քերմոս արտադրող ուզբեկա-չինական համատեղ ձեռնարկություն, ճենապակու գործարան եւ Բուխարա: Փաստաթղթերի ստորագրում չի նախատեսվում: ԻԴ

Ռեյմուս Շմիդտը կարծում է

ԳԴՀ նախկին կանցլեր Հելմուտ Շմիդտը համարում է, որ մոտակա տարիներին Ռուսաստանում տեղի կունենան մի շարք զինվորական հեղաշրջումներ: Նրա կարծիքով, երկրի տնտեսական վերակենդանման եւ զարգացման համար կպահանջվի 25-50 տարի: Եւ հակառակ Գորբաչովից եւ Ելցինից հետո Ռուսաստանում կհաստատվի ուժեղ մի անձնավորություն, որը կկառավարի երկիրը ոչ ժողովրդավարական միջոցներով: ՌԻԱ-Նովոստի

Մշակույթ

Ճարտարապետ Ալեն Դարոնյան

Սփյուռքի մշակույթում մեզ համար զուցե ամենափիչ ծանոթ ասպարեզը ճարտարապետությունն է: Մինչդեռ հայազգի տաղանդավոր ճարտարապետներ եղել եւ այսօր էլ ակտիվորեն գործում են Արեւելքի եւ Արեւմուտքի շատ երկրներում:

Ճարտարապետությունն արվեստի այն տեսակն է, որն ամենից շատ է կապված տվյալ երկրի պետության հետ: Ճարտարապետը, իրականացնելով իր մտահղացումը, ստեղծում է նախեւառաջ այն երկրի ազգային հարստությունը, որի հողի վրա կառուցում է: Իսկ նրա ազգային պատկանելությունը հարցի երկրորդ կողմն է: Այսպես է եղել միշտ եւ ամենուրեք: Սակայն, մյուս կողմից, մեր պատմության մեջ գոյություն ունի սփյուռք հասկացությունը, եւ նրա արվեստն ու գործիչները հայ ժողովրդի մշակույթի անբաժան մասն են:

Նրանցից մեկն է ֆրանսահայ ճարտարապետ Ալեն Դարոնյանը: Նրա ընտանիքի պատմությունը նման է շատերին: Հայրը Մուշից է, մայրը՝ Պոլսից: Ալենը եւ իր մեծ եղբայրը՝ Վազգենը, ծնվել են Փարիզում: Ծնողների գլխավոր իղձը որդիներին լավագույն կրթություն տալն էր: Վազգենը դարձավ ֆիզիկոս, ատոմային մասնագիտություն ձեռք բերեց: Ալենը ավարտեց Փարիզի ճարտարապետական համալսարանը Բոզ-Ար բարձրագույն դպրոցը՝ ստանալով ճարտարապետի վկայականը, իսկ 1973-ին ընկերոջ՝ Բրունո Գայեի հետ սկսում է ճարտարապետական գործունեությունը, բացելով սեփական ատելյեն: Այսօր նրանք անցել են 20-ամյա համատեղ ստեղծագործական ուղի, որը Դարոնյան-Գայե զույգին լայն ճանաչում է բերել Ֆրանսիայի ճարտարապետական աշխարհում: Սակայն այդ ճանապարհը դեպի ճարտարապետական Պառնաս, ինչպես եւ միշտ ու ամենուր, դժվարին էր եւ հասանելի դարձավ քրտնաջան ու համառ աշխատանքի շնորհիվ:

Ալեն Դարոնյանի գործերը շատ են ու բազմաբնույթ: Բազմաթիվ նախագծեր իրականացված են, մի մասն էլ՝ ոչ: Ինչպես, օրինակ, 1974-ին, երբ ժամանակակից արվեստի խոշոր կենտրոնի նախագիծը չիրականացվեց տնտեսական ճգնաժամի պատճառով: Առաջին լուրջ հաջողությունը Փարիզի պատմական եւ բիզնեսի նոր La Defense կենտրոնում կառուցված երկու հասարակական շենքերն էին:

Հատկանշական է, թե այդ փաստն ինչպիսի նշանակություն ունեք տակավին երիտասարդ ճարտարապետների համար: Սակայն Ալենն իմ այս գնահատականին, ժպտալով իր հմայիչ ժպիտով, զգուշորեն նկատում է.

«Մենք այստեղ ունեցանք փորձ, բայց դեռ ոչ ճանաչում»: Իրոք, ճանաչման ուղին տակավին առջեւում էր:

Դեֆանսի երկու շինությունները, ինչպես եւ Փարիզի այդ կենտրոնի ողջ կառուցապատումը, մոդեռնիստական էր: Եւ, ի զարմանս հաջորդ աշխատանքը դասական շինության վերակառուցումն էր: Շատ դը Գոլի հրապարակում գտնվող Նապոլեոն 3-րդի ժամանակաշրջանի խոշոր շենքը վերականգնվել է իբրեւ միջազգային ֆիրմաների կենտրոն: Նայելով զարմանահրաշ կատարված ինտերիերների լուսանկարները, մտածում եմ այսպիսի ռեստավրացիոն աշխատանք կարող էր կատարել միայն մեծ փորձ ունեցող վարպետը: Հակառակ դեպքում, երբ դա առաջին գործն է այս ասպարեզում, արդյունքն ապահոված է միայն եւ միայն սեփական ձիրքի շնորհիվ:

Ի դեպ, պատմական անցյալին ռեստավրատորի ձեռքերով մոտենալն այդ տարիներին ամենեւին տարածված չէր Եվրոպայում: Բոզ-Արը նույնպես չուներ նման կողմնորոշում՝ այստեղ իշխում էր կորբյուզեական համընդհանուր արհամարհանքի մոտեցումը:

«Ռեստավրացիան մեր ներքին

հակումն էր, ասում է Ալենը: Չափագրում էինք հուշարձանները, ուսումնասիրում անցյալի ճարտարապետությունը, այնտեղ տեսնելով փորձի եւ վարպետության անսպառ աղբյուր»:

Անհնար է չխոսել Ալեն Դարոնյանի եւս երկու մեծ աշխատանքների մասին: Սեն Ժերմենի քաղաքամասը կառուցվել է Փարիզի կենտրոնում՝ պատերազմի ժամանակ արկից առաջացած փոսի տեղում: Բնակելի տներ, օֆիսներ, շուկայի ճարտարապետությունը փոքր ինչ հնաոճ ու գավառական ձեւեր ունի: Այսինքն, վերականգնված է այնպիսի միջավայր, որ այստեղ ապրող մարդիկ կորցրել էին պատերազմի հետեւանքով:

Հաջորդը, որ ուզում եմ նշել, մի առանձին բնագավառ է Ա. Դարոնյանի ստեղծագործության մեջ՝ կինոթատրոնների ճարտարապետությունը: Կինոյի առաջին շենքը նախագծվել է դեռեւս 1976-ին: Այնուհետեւ կառուցվել են տասը: Ալեն Դարոնյան-Բրունո Գայե ճարտարապետական զույգը այս ասպարեզում Ֆրանսիայում առաջիններից մեկն է: Նրանց պատվիրատուն համաեվրոպական կինոարդյունաբերության հսկա «Գոմոն» ֆիրման է: Կինոյի վերջին նախագիծը՝ 20 դահլիճ ունեցող հսկա հասարակական կենտրոն է, որը պետք է կառուցվի քաղաքից դուրս, խոշոր ավտոճանապարհների մոտ: Այստեղ լինելու են նաեւ ռեստորաններ, երաժշտական կենտրոններ, ցուցասրահներ:

Նման խոշոր հասարակական համալիրների պատվերները տրվում են, իհարկե, միայն մեծ ճանաչում ու հեղինակություն վայելող ճարտարապետներին, ինչպիսին մեր հայրենակից Ալեն Դարոնյանն է: Իրականացնելով կազմակերպչական ֆունկցիաները, Ալենը երկրորդ տարին է՝ յուրաքանչյուր ամսվա մեկ շաբաթը պնց է կացնում Հայաստանում: Բացի Գյումրիի ֆրանսիական դպրոցից եւ Սպիտակի քաղաքամասից, Դարոնյանի հայկական մյուս ծրագիրը Ֆրանսիայի դեսպանատան կառուցումն է, ուր նա իր անմիջական՝ ճարտարապետի դերում է:

Ծնունդով հայ ճարտարապետի համար Հայաստանի հողի վրա փարբ ֆարին դնելը սուրբ գործ է եւ երջանկության վայելք: Եվրոպական ճանաչում ունեցող, վարպետության աստիճանի հասած ճարտարապետի համար՝ նաեւ ստեղծագործական ուղու տրամաբանական արդյունք:

ԿԱՐԵՆ ԲԱԼՅԱՆ,
ճարտարապետության թեկնածու

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԼՊՈՒՏՅԱՆԻՆ ԴԱՎԱՃԱՆԵՑԻՆ ԳՈՐԾԱԿԻՑՆԵՐԸ

Շվեյցարիայի Բիլ քաղաքում ավարտվեց շախմատի տղամարդկանց աշխարհի առաջնության հերթական շրջափուլի միջփնջային մրցաշարը եւ հայտնի դարձան հավակնորդների մրցափուլի սաս մասնակիցները: Մրցաշարի հաղթող դարձավ Բելոռուսի ներկայացուցիչ մինսկցի գրոսմայստեր Բորիս Գելֆանդը, որը 13 հնարավորից վաստակեց 9 միավոր: 8,5-ական միավոր վաստակեցին միանգամից 8 մասնակիցներ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներ Վլադիմիր Կրամնիկը, Վալերի Սալովը, Ալեքսանդր Խալիֆմանը, անգլիացի Մայքլ Ադամսը, ամերիկացի Գատա Կամսկին, հոլանդացի Պաուլ վան դեր Սթերենը, ֆրանսիացի Ժոել Լոտիեն եւ խորհրդային նախկին չախմատիստ Լեոնիդ Յուդասինը, որը հիմա ներկայացնում է Իսրայելը: Եւս վեց շախմատիստներ Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա), Իվան Սոկոլովը (Բոսնիա-Հերցեգովինա), Ալեքսեյ Շիրովը (Լատվիա), Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան), Վլադիմիր Եպիշինը (Ռուսաստան) եւ երեւանցի գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը վաստակեցին 8-ական միավոր, սակայն անհաջողակ գործակիցներով բախտը ժպտաց միայն Անանդին, որը դարձավ հավակնորդների մրցափուլի տասներորդ ուղեգրի տերը: Սմբատ Լպուտյանը վերջին երկու տուրերում կարողացավ, այսպես ասած, պատվերով խիստ անհրաժեշտ հաղթանակներ տանել, սակայն մարզական բախտը նրանից երես

դարձրեց: Նախավերջին տուրում մեր անվանի շախմատիստը հաղթեց բուլղարացի հանրահայտ գրոսմայստեր Կիրիլ Գեորգիեւին:

Անկասկած ցավալի է կես միավորի պատճառով զրկվել հավակնորդների մրցափուլից: Բոլոր դեպքերում Լպուտյանը գերազանց անցկացրեց միջփնջային մրցաշարը ոչ այնքան հաջող մեկնարկից հետո բուռն վերջնագծով նա համարյա հասավ առաջատարներին: Լպուտյանը 6 հաղթանակ տարավ, որը լավագույն ցուցանիշն է այդ հեղինակավոր մրցաշարում: ■

Մեկ միլիոն դոլլար բրազիլացիներին

Ավարտվեց վոլեյբոլի համաշխարհային լիգայի հերթական խաղարկությունը: Սան Պաուլո քաղաքում տեղի ունեցած եզրափակիչում, որին ներկա էին 17 հազար հանդիսականներ եւ որտեղ խաղարկվում էր մեկ մլն դոլլար, հանդիպեցին Բրազիլիայի եւ Ռուսաստանի հավաքականները: Չնայած բոլորովին վերջերս Ռուսաստանի ընտրանին սեփական հարկի տակ երկու անգամ հաղթել էր բրազիլացիներին, այս անգամ խաղահրապարակի տերերն անկասելի էին եւ մարզասերների բուռն աջակցությամբ կարողացան 3-0 հաշվով հեշտ հաղթանակ տանել: Բոլոր դեպքերում երկրորդ տեղը Ռուսաստանի թիմի համար մեծ հաջողություն է: Բարսելոնյան օլիմպիադայում ԱՊՀ-ի անվան տակ հանդես եկած Ռուսաստանի հավաքականը գրավել էր միայն 7-րդ տեղը: ■

Ֆ. Միտերան. «Ես սիրում եմ Մարսելի թիմը»

Մեր թղթակից ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆԸ հաղորդում է Ֆրանսիայից.

«Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» հանդիպման հետ կապված սկանդալը մարզական բնագավառից անցել է քաղաքական ասպարեզ: Այսպես Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը հեռուստատեսային հարցազրույցի ժամանակ պաշտպանեց «Օլիմպիկի» նախագահ Բեռնար Տապիին, նրան համարելով «Օլիմպիկի» կատարյալ նախագահ, որին երբեք չի կարելի կասկածել անազնվության մեջ:

– Ես ֆուտբոլային աշխարհը շատ քիչ եմ ճանաչում, սակայն «Օլիմպիկին» սիրում եմ որպես մեծ թիմի, ասել է նախագահը:

«Օլիմպիկի» խաղացող Ժան Ժակ Էյդելին, որը բանտ էր նետվել, ազատ արձակվեց: Վերջինիս կինը, որ անմիջապես մասնակցել էր կաշառատվությանը եւ ծանր հարցաքննությունից հետո կալանքի էր վերցված, նույնպես ազատվել է: Հիմնական հանցավորը շարունակում է մնալ «Օլիմպիկի» գլխավոր տնօրեն Ժան Պիեռ Բեռնեսը, որը Մարսելից տեղափոխվել էր Վալանսիենի բանտ: Պաշտպանագ Մոնգոլֆիեի հարցաքննությունից հետո նա նույնպես ազատ է արձակվել: Միաժամանակ Բեռնեսը, որին Ֆրանսիայի հերթական առաջնության «Օլիմպիկի» առաջին խաղին ներկայացած հանդիսականները մեծ ջերմությամբ ընդունեցին, որոշեց շատ հուժարական տալ, որն էլ անմիջապես ընդունեց «Օլիմպիկի» նախագահ Բեռնար Տապին: Չնայած շատերը գտնում են, որ բարձրացված աղմուկը չափից ավելին է, սակայն գնալով խնդիրն ավելի է բարդանում, քանի որ սկանդալի մասնակիցների թիվը շարունակում է մեծանալ: Այսպես, «Վալանսիենի» այժմ արդեն նախկին գլխավոր մարզիչ հարավսլավացի Բորա Պրիմորակը հայտարարել է, որ Նոել Մականնունով մի կորսիկացի, որը աշխատում է Փարիզում գտնվող եւ Բեռնար Տապիին պատկանող ֆինանսական հաստատություններից մեկում, իրեն գաղտնապահության համար առաջարկել է 500 հազար ֆրանկ: Դժվար է ասել, թե ինչով կավարտվի այս մեծ խառնաշփոթը, սակայն դժվար է նաեւ ենթադրել, որ այս ամենից անտեղյակ էր Բեռնար Տապին: ■

«Բանանցի» հաղթական ակկորդը Շվեդիայում

Մեր հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության առաջատար Կոտայքի շրջանի «Բանանցը» փայլուն հանդես եկավ Շվեդիա կատարած մրցաշրջագայության ժամանակ:

Ինչպես հայտնի է, «Բանանցը» նախ 5-1 հաշվով հաղթել էր երկրորդ դիվիզիոնի ներկայացուցիչ Սանդվիքեն քաղաքի «Սայֆ» թիմին, ապա 1-0 հաշվով առավելություն էր հասել առաջին դիվիզիոնի (բարձրագույն խումբ) առաջնությունում երրորդ տեղը զբաղեցնող Ուպսալա քաղաքի «Սիրիուս» թիմի նկատմամբ եւ 2-2 հաշվով էր ավարտել հանդիպումն առաջին դիվիզիոնի առաջնության առաջատար «Հալմարբյու» թիմի հետ: Եզրափակիչ խաղում էլ «Բանանցը» վերելքով հանդես եկավ Տու Նուեր քաղաքում եւ 5-3 հաշվով հաղթեց համանուն թիմին: «Բանանցը» ֆուտբոլային մեծ ավանդույթներ եւ հեղինակություն ունեցող եվրոպական երկրներից մեկում Շվեդիայում իրեն գերազանց դրսեւորեց: Չորս հանդիպումներում մեր թիմը խփեց 13 գնդակ եւ բաց թողեց 6-ը: Նրա եղույթներից գոհ մնացին Շվեդիայի հայկական համայնքի ներկայացուցիչները: Այսօր «Բանանցը» պատրաստվում է վերադառնալ հայրենիք:

ԶԻՎԱՆ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

Ամերիկա մեկնելու հույսով

Տեղի ունեցավ ֆուտբոլի 1994 թ. (ԱՄՆ) աշխարհի առաջնության հերթական ընտրական հանդիպումը: Կանադայի հավաքականը սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով հաղթեց Ավստրալիայի թիմին, սակայն վերջինս շնորհիվ մրցակցի դարպասում խփած գնդակի, ԱՄՆ մեկնելու ուղեգրին տիրելու լավ հնարավորություններ է պահպանում պատասխան խաղում, որը տեղի է ունենալու Ավստրալիայում: ■

Բաժինը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ռուսաստան

ԻՆՉՊԵՍ ԶԻՆՎԵԼ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

Ինչպես երեւում է, վրա է հասնում համընդհանուր զինման ժամանակաշրջանը: Եւ ինչու զարմանալ, ոչ ոք չի ուզում կողոպուտի կամ բռնության զոհ դառնալ: Եւ ոստիկանական վիճակագրությունն էլ, մեղմ ասած, սփոփիչ տվյալներ չի առաջարկում: Միայն այս տարվա հինգ ամիսների ընթացքում Ռուսաստանում գրանցվել է 12094 կանխամտածված սպանություն, 29200 ծանր մարմնական վնասվածք հասցնելու դեպք, 6005 բռնաբարություն, 76619 կողոպուտ եւ 426914 անձնական գույքի առեւանգում: Հազար հանցագործություն կատարվել է հրազենի կիրառմամբ:

Բնականաբար նման ֆոնի վրա միլիցիայի հետ մեծ հույսեր կապել չի լինում: Ի դեպ, այս տարի Ռուսաստանի «օրինապահներից» 42 հոգու քրեական պատասխանատվության են ենթարկել: Ուրեմն ելքն ինքնապաշտպանությունն է: Այստեղ է, որ օգնության է գալիս կոմերցիան: Իհարկե, փողոցային կրպակներում զենքի ազատ վաճառք չի կատարվում: Սակայն բավական է ինչ-որ տեղ տեսնել արտասահմանյան արտադրության զենքի գովազդ, ուրեմն կարող եք բանակցություններ սկսել վաճառողի հետ:

«Սեւ շուկայում» ներկայումս իտալական արտադրության գազային ատրճանակն արժե 30 դոլլար, շատ ավելի էժան, քան հայրենական ատրճանակները, որոնց գները ծայրամասերում անգամ «ցնցող» են:

Վաճառքից անհետացել են գազային բալոնիկները: Փոխարենը գրեթե ցանկացած կոմերցիոն կրպակում կարելի է ձեռք բերել պնեւմատիկ ատրճանակ կամ հրացան 25-45 հազար ռուբլով: Այստեղ էլ կարելի է փամփուշտ գնել՝ տուփը 700-1500 ռուբլի: Շատերի սրտով է ԻԺ-60 «Բայկալ» պնեւմատիկ հրացանը, որը բացի լավ դիզայնից, նաեւ սարսափազդու տեսք ունի: Իսկ նրանով կրակել կարելի է ոչ միայն ճնճղուկների վրա:

Նման զենքի հատուկ կարիքավորներին խորհուրդ է տրվում «հանդիպել» մայրաքաղաքի Կենտրոնական հանրախանութ կամ շրջել մետրոյի ԺՏՆՑ կայարանի մոտակայքի առեւտրական շարքում: Պայուսակ կարող եք չվերցնել: Այստեղ զենքը կփաթեթավորեն ինչպես հարկն է:

Էկո-պրես

Ուզբեկստան են հասցրել նոր ռուբլիներ: Ուրբաթ օրը Ռուսաստանից հատուկ ավիաուղերթով լրիվ ծավալով Ուզբեկստան են հասցրել 1993 թ. կանխիկ դրամ, որն անհրաժեշտ է օգոստոսի առաջին կեսին աշխատավարձ, թոշակներ ու նպաստներ վճարելու համար: Ուզբեկստանի կենտրոնական բանկի որոշմամբ, հուլիսի 26-ից բոլոր բանկային ծառայողներին տրվում է օրական 500 ռուբլի հավելավճար: Նրանց աշխատանքային օրը հասցվել է օրական 12-14 ժամի, որպեսզի հին դրամանիշներն ընդունելիս հերթեր չգոյանան:

ԻՖ

ARMENIAN REPORTER

Նյու Յորքում լույս տեսնող «THE ARMENIAN REPORTER» անգլիագիր շաբաթաթերթը ձեռնամուխ է եղել «BUSINESS OPPORTUNITIES FROM ARMENIA» («Համագործակցության առաջարկներ Հայաստանից») խորագրով նոր էջի հրատարակմանը, որը թերթի շուրջը 20 հազար ընթերցողներին կներկայացնի Հայաստանի գործարար աշխարհը, արտադրական ձեռնարկությունների, կոոպերատիվների, ֆիրմաների, առանձին ձեռներեց մարդկանց գործունեությունը՝ նպատակ ունենալով համապատասխան շաղկապում ստեղծել նրանց միջեւ՝ գործակցելու, համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծելու համար:

Բոլոր նրանք, ովքեր կցանկանան իրենց արտադրանքը եւ գործունեությունը ռեկլամել «THE ARMENIAN REPORTER»-ում եւ նրա միջոցով փնտրել համապատասխան գործընկերներ, կարող են դիմել «ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ» ֆիրմային, որը թերթի ներկայացուցիչն է Հայաստանում:

ՕԳՏՎԵՑԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆԻՑ, ԱՅՆ ՁԵՐ ԱՌՋԵՎ ԿԲԱՑԻ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼՈՒ ՀԻԱՆԱԼԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ:

Մեր հասցեն է. «Էրեբունի» հյուրանոց, 407 սենյակ

PUBLISET

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռախոսներ
252463, 254758, 584545

ԼՈՒՅՍ-90
ԳՐԱՎԱՏՈՒՆ

Տրվում է US դոլլար
օրական 0,5 %
ամիսը 15 %

Գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ, օրական 1 %: Գրավատունը գրավ է վերցնում ոսկյա իրեր եւ տարադրամ: Ընդունվում են նաեւ ավանդներ կազմակերպություններից եւ անհատ մարդկանցից, հետեւյալ տոկոսներով՝

I եռամյա ավանդի դեպքում	15 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի	50 %
II վեցամսյա ավանդի դեպքում	20 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի	120 %
III տարեկան ավանդի դեպքում	25 % ամսական,
որը ժամկետի վերջում կկազմի	380 %

ԳՐԱՎԱՏՈՒՆԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ Է ԻՐ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԳՆՈՒՄ ԵՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է ՈՍԿԻ, ԿԱՆԽԻԿ ԴՐԱՄՈՎ

ԴԻՄԵԼ 77-79-40 ՀԵՌ.

ԳՐԱՎԱՏՈՒՆԸ ԱՇԽԱՏՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ, ԺԱՄԸ 11-16-Ը. ՀԱՆԳՍՏՅԱՆ ՕՐԸ ԿԻՐԱԿԻ:

ԵՐԵՎԱՆ, ՍԵԲԱՍՏԻԱՅԻ 78 (ՄԱԼԱԹԻԱՅԻ ՇՈՒԿԱՅԻ ՄՈՏ, ՏՐԱՄՎԱՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆԳԱՌԸ)

Industrial trade centre

Երեւանյան գրասենյակն առաջարկում է գործարար մարդկանց բացի Marlboro-ից մեծաքանակ ամեն տեսակ արտասահմանյան ծխախոտ:
Հանձնումը Ռուսաստանում:

Մեր հասցեն. Երեւան, «ԱՆԻ» հյուրանոց, 301,303 սենյակ,
Հեռախոսներ՝ 56.43.97, 59.43.01, 59.01.03

Գրասենյակը աշխատում է ժամը 10:00-18:00:

PUBLISET

NICA
INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ ինվեստիցիոն ընկերությունը Ձեզ համար աննախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրագնման գործունեությանը:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.
- ամենացածր գներով գնել աննդամթերք
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպատակադրված գործունեության շնորհիվ երկնապատկել Ձեր կապիտալը:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.
ռուբլու ավանդների դեպքում.
4 ամիս 70 %
6 ամիս 120 %
12 ամիս 330 %
տարադրամային ավանդների դեպքում.
50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն Երեւան Սայաթ-Նովա 7 (Օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

PUBLISET

NICA
INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ ինվեստիցիոն ընկերությունը հրավիրում է մինչեւ հուլիսի 24-ը ներդրումներ կատարած իր ավանդատուներին ձեռք բերել մթերքներ.

շաքարավազ - 600 ռուբլի
բրինձ - 300 ռուբլի:

Մթերքների վաճառքը կկատարվի ֆիրմայի գրասենյակում օգոստոսի 7-8-ը:

Սայաթ-Նովա. 7 (Օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

PUBLISET

Լուրերի Հոսք

Ելցինի հատուկ ներկայացուցչի բանակցությունները

Ղրղզստանը պաշտպանում է Ռուսաստանի դիրքորոշումը, որն ուղղված է Տաջիկստանում եւ տաջիկա-աֆղանական սահմանում իրադրության կարգավորմանը: Այս մասին հայտարարեց նախագահ Ասկար Ակաեւը, երկուշաբթի օրը Բիշքեկում Ռուսաստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Անատոլի Ադամիշինի հետ իր հանդիպումից հետո: Վերջինս Տաջիկստանի խնդրի կարգավորման գծով Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչն է եւ շրջագայություն է կատարում շրջանի մի շարք երկրներում: Ա. Ակաեւը հայտարարեց, որ լիովին հավանություն է տալիս հակամարտության կարգավորման նպատակով Բորիս Ելցինի ուղերձում առաջարկված սխեմային, որն իրեն է հանձնել Ա. Ադամիշինը: Այդ ծրագրում, բացի կայունության ապահովման որոնումից, եռանդագին որոնվում են Տաջիկստանի կենտրոնական կառավարության եւ ընդդիմության քաղաքական հաշտության ուղիներ: Ակաեւն ընդգծեց, որ Ղրղզստանն առաջիններից էր, որ սկսեց կատարել իր պարտավորությունները ԱՊՀ կոլեկտիվ անվտանգության շրջանակներում: Նրա սահմանապահներն անցյալ տարի երկար ժամանակ գտնվում էին տաջիկա-աֆղանական սահմանում: Այնուհետեւ կազմավորվեց կամավորական ու պայմանագրային ղրղզական գումարտակ, որն այժմ ռուս սահմանապահների հետ համատեղ գտնվում է տաջիկա-աֆղանական սահմանում: Միաժամանակ Անատոլի Ադամիշինը գոհունակություն արտահայտեց այն կապակցությամբ, որ նախկին միջինասիական հանրապետությունների մայրաքաղաքներում ըմբռնում են, որ սահմանի պաշտպանությունը ընդհանուր գործ է: Ռուսաստանի փոխարտգործնախարարը հայտարարեց, թե ռուսական զորքերը չեն անցել Աֆղանստանի սահմանը, նա ընդգծեց Տաջիկստանում քաղաքական երկխոսության եւ ներքին կայունության ապահովման անհրաժեշտությունը:

ԻՖ

Ճապոնացիները Ուզբեկստանի էներգետիկայի նախարարությունում

Ճապոնիայի միջազգային համագործակցության JICA գործակալության պատվիրակությունն ուրբաթ օրն այցելեց Ուզբեկստանի էներգետիկայի նախարարություն: Բանակցությունները վերաբերում էին էներգետիկայի վերակառուցման աշխատանքների ֆինանսավորման նպատակով հանրապետությանը Ճապոնիայի կառավարական վարկի հատկացմանը: Սահմանվեցին վարկավորման առաջնային ուղղությունները: Դրանք են Տաշքենդի կաբելային ցանցի, Ֆարհադի հէկի վերակառուցումը, Նովոանգրենսկի պէկում մաքրման կառույցների ստեղծումը եւ Ճապոնիայում մասնագետ էներգետիկների ուսուցումը: Ձեռքբերված պայմանավորվածության համաձայն, մոտ ժամանակներս Ուզբեկստան կգան ճապոնացի փորձագետներ՝ տեղեկություններ հավաքելու, դրամի ներդրման առաջագա ոլորտները մանրակրկիտ ուսումնասիրելու նպատակով:

ԻՖ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

© Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ լուսանկարների հեղինակ՝ ՊԱՒԷԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@